

Bruxelles, den 15.11.2013
COM(2013) 807 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

Femte rapport om Republikken Moldovas gennemførelse af handlingsplanen for visumliberalisering

DA

DA

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

Femte rapport om Republikken Moldovas gennemførelse af handlingsplanen for visumliberalisering

1. INDLEDNING

Visumdialogen mellem EU og Republikken Moldova, hvor man undersøger betingelserne for visumfri indrejse for Republikken Moldovas statsborgere (i det følgende betegnet "moldoviske statsborgere") i EU, blev indledt den 15. juni 2010 med det første **møde mellem højtstående embedsmænd. Handlingsplanen for visumliberalisering** (i det følgende betegnet "handlingsplanen")¹ blev fremlagt for myndighederne i Republikken Moldova (i det følgende betegnet "de moldoviske myndigheder") af Kommissionen den 24. januar 2011 og blev i februar efterfulgt af det andet **møde mellem højtstående embedsmænd**. I handlingsplanen fastsættes en række præcise benchmarks for Republikken Moldova vedrørende fire såkaldte "hovedområder"² af teknisk relevante spørgsmål med henblik på såvel vedtagelse af en lovgivningsmæssig, politisk og institutionel ramme (fase 1) som dens effektive og bæredygtige gennemførelse (fase 2).

Kommissionen aflægger med jævne mellemrum rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om handlingsplanens gennemførelse. Den **første statusrapport** blev forelagt den 16. september 2011³. Det tredje **møde mellem højtstående embedsmænd** blev afholdt den 7. oktober 2011.

Der blev gennemført **evalueringsbesøg** med henblik på evaluering af hovedområde 2, 3 og 4 i handlingsplanen i oktober/november 2011 med deltagelse af eksperter fra EU's medlemsstater, tjenestemænd fra Kommissionen og fra Tjenesten for EU's Optræden Udadtil (i det følgende betegnet "EU-Udenrigstjenesten"). Formålet med disse besøg var at vurdere den lovgivningsmæssige, strategiske og institutionelle ramme i forhold til benchmarkene i handlingsplanens første fase og tage stilling til, om rammen var i overensstemmelse med europæiske og internationale standarder. **Anden statusrapport** blev offentliggjort den 9. februar 2012⁴, og det fjerde **møde mellem højtstående embedsmænd** blev afholdt den 27. februar 2012.

Tredje statusrapport blev offentliggjort den 22. juni 2012⁵. Det var den sidste statusrapport om første fase af handlingsplanen, og heri fremlagde Kommissionen en konsolideret vurdering af Republikken Moldovas fremskridt med at opfylde benchmarkene i første fase af handlingsplanen. Kommissionen offentliggjorde **vurderingen af de mulige indvandrings- og sikkerhedsmæssige konsekvenser af en fremtidig visumliberalisering for moldoviske statsborgere, der rejser til EU**, den 3. august 2012⁶ med bistand fra relevante EU-agenturer og -interessenter.

¹ Rådsdokument 18078/10.

² Disse blokke omhandler: i) dokumentsikkerhed, herunder biometri, ii) ulovlig indvandring, herunder tilbagetagelse, iii) offentlig orden og sikkerhed samt iv) forbindelser udadtil og grundlæggende rettigheder.

³ Første statusrapport om Republikken Moldovas gennemførelse af handlingsplanen for visumliberalisering, SEK(2011) 1075 endelig.

⁴ COM (2012) 12 final.

⁵ COM (2012) 348 final.

⁶ COM (2012) 443 final.

På grundlag af disse rapporter vedtog Rådet den 19. november 2012 sine konklusioner, hvor det erklærede sig enig med Kommissionen i, at Republikken Moldova **har opfyldt alle benchmarks i første fase** af handlingsplanen. Den nødvendige lovgivningsmæssige, politiske og institutionelle ramme blev indført, og derefter gik man i gang med vurderingen af benchmarkene for anden fase.

Det femte **møde mellem højtstående embedsmænd** fandt sted den 28. januar 2013. Der blev tilrettelagt en ny række **evalueringsbesøg** vedrørende alle fire hovedområder i handlingsplanen fra den 18. februar til den 15. marts 2013. Disse evalueringsbesøg var af hidtil uset detaljeringsgrad – fire uger med 12 eksperter fra EU's medlemsstater ledsaget af tjenestemænd fra Kommissionen og EU-Udenrigstjenesten. Formålet med disse ekspertbesøg var at vurdere såvel opfyldelsen af benchmarkene i handlingsplanens anden fase som graden af gennemførelse af den lovgivningsmæssige, strategiske og institutionelle ramme under hensyntagen til europæiske og internationale standarder. Man var særlig opmærksom på områder som bekæmpelse af diskrimination og integration af mindretal samt menneskesmugling, hvoraf nogle også blev nævnt i Rådets konklusioner af 19. november 2012. Republikken Moldova har forpligtet sig til at følge anbefalingerne i disse rapporter gennem en ajourføring af den nationale handlingsplan, der blev udformet i slutningen af maj 2013. **Fjerde statusrapport** blev offentliggjort den 21. juni 2013⁷ og indeholdt en beskrivelse af status for gennemførelsen af den lovgivningsmæssige og institutionelle ramme, institutionernes funktion og graden af samordning mellem agenturerne.

I nærværende **femte rapport** beskrives, hvor langt man er kommet med at gennemføre de henstillinger, der blev beskrevet i den fjerde rapport, og med generelt at nå benchmarkene i handlingsplanens anden fase. Man var særlig opmærksom på reformernes **bæredygtighed** og de opnåede resultater, herunder gennem en hensigtsmæssig **bemanding, kapacitet og finansiering**. Denne rapport er ligeledes baseret på konklusionerne fra det sjette **møde mellem højtstående embedsmænd**, der blev afholdt i Chisinau den 15. oktober 2013, og på det besøg, som generaldirektøren for Europa-Kommissionens Generaldirektorat for Indre Anliggender aflagde ved den **administrative linje** ved Nistru-floden og i **regionen Transnestrien**. Rapporten indeholder en vurdering af, hvor langt man er kommet med at **gennemføre de henstillinger**, der blev rettet til Republikken Moldova, og som var indeholdt i **rapporten om konsekvensvurdering** fra august 2012.

2. VURDERING AF GENNEMFØRELSEN AF DE FIRE HOVEDOMRÅDER I HANDLINGSPLANEN FOR VISUMLIBERALISERING

2.1. Hovedområde 1: Dokumentsikkerhed, herunder biometri

2.1.1. Handlingsplanens benchmarks

- **Gradvis indførelse af biometriske pas i henhold til ICAO-standarderne, herunder på moldoviske konsulater i udlandet, og udfasning af pas, der ikke er i overensstemmelse med ICAO-standarderne**

Siden den 1. januar 2011 har Republikken Moldova udelukkende udstedt biometriske pas i fuld overensstemmelse med ICAO-standarderne⁸, og hele den nødvendige lovgivningsmæssige ramme er fastsat og under gennemførelse. Der er sikret en konsolideret ramme for sikker identitetsforvaltning. Det nuværende pashæfte med selvklæbende mærkater blev testet af den franske virksomhed Ingelis Expertise, som i september 2010 konkluderede,

⁷ COM(2013) 459 final.

⁸ ICAO 9303 "Machine Readable Travel Documents, Part 1 Machine Readable Passports, Volume 2 Specifications for Electronically Enabled Passports with Biometric Identification Capability".

at det var i fuld overensstemmelse⁹ med ICAO-standarderne. Desuden blev Republikken Moldova den 11. juni 2013 optaget som det 38. medlem af ICAO Public Key Directory (ICAO's fortegnelse over offentlige nøgler, idet centret for det statslige informationsressourcereger (CSIR) (i det følgende betegnet "Registru") fik tildelt seks certifikater i september 2013. Indsamlingen og forvaltningen af biometriske data gennemføres i fuld overensstemmelse med loven om beskyttelse af personoplysninger¹⁰.

Med henblik på at påbegynde udstedelsen af biometriske pas med integrerede chips underskrev Registru og aktieselskabet Gemalto en kontrakt den 27. september 2013 om produktion og levering af pashæfter med et kontaktløst integreret kredsløb. Denne kontrakt blev tilsendt finansministeriets agentur for offentlige indkøb den 30. september 2013 med henblik på registrering og vil træde i kraft herefter. Udstedelsen af de nye pashæfter skal efter planen finde sted i første kvartal 2015.

Pas, der ikke indeholder biometriske data, og som er udstedt senest den 1. januar 2011 i Republikken Moldova, og pas, der er udstedt i udlandet senest den 31. december 2011, er gyldige indtil udløbsdatoen. Den 1. september 2013 var der 2 623 225 pas tilhørende statsborgere i Republikken Moldova i omløb, herunder 680 836 (eller 25,19%) biometriske pas. Den fuldstændige udfasning af ikke-biometriske pas er planlagt til 2020.

- **En høj grad af integritet og sikkerhed ved ansøgnings-, personaliserings- og distributionsprocessen for pas samt id-kort og andre basisdokumenter**

Tjenesten for civilstand har et centraliseret system for alle former for underliggende dokumenter ("breeder documents") vedrørende civilstand med en høj beskyttelsesstatus (attester vedrørende civilstand og resuméer af attester vedrørende civilstand). Alle former for underliggende dokumenter vedrørende civilstand, som er strengt fortrolige, er forsynet med fem beskyttelsessymboler. Med virkning fra den 7. marts 2013 udstedes de nye identitetskort i det nye ID-1-format.

For i højere grad at automatisere produktionsprocessen er de resterende manuelle procedurer blevet fjernet inden for følgende områder: ved udformning af ekstruderingsmaskinen til kortene i ID-1-formatet, ved at sikre produktion af det specialiserede udstyr på en af de specialiserede fabrikker, ved udformning og sikring af produktion af skæreanordninger til kortet i ID-1-format til den nuværende ekstruderingsmaskine (i ID-2-format), ved udformning af drejebænk med programstyring (software til numerisk styring) til automatisering af tekniske procedurer som lasergravering, tilskæring osv.

Med hensyn til foranstaltninger til bekæmpelse af korrupsion bliver der løbende gennemført planlagte og uanmeldte inspektioner. Den 18. juni 2013 blev der med vedtagelsen af bekendtgørelse nr. 51 indført nye regler om tilrettelæggelse af uanmeldte inspektioner. Tjenesten for civilstand har udviklet en strategi til forebyggelse og bekæmpelse af korrupsion blandt personalet, som blev vedtaget ved bekendtgørelse nr. 58 af 16. juni 2013. Alt personale, herunder ledelsen af de centrale og territoriale kontorer for bevis for og dokumentation af befolkning, har underskrevet en bekræftelse på, at de er bekendt med bekendtgørelsen "Forebyggende foranstaltninger til bekæmpelse af korrupsion og protektionisme". Den etiske kodeks for personale, der er beskæftiget med civilregistrering og udstedelse af dokumenter, trådte i kraft den 1. april 2011. I 2012 skete der en overtrædelse af

⁹ ICAO Technical Report, Durability of Machine Readable Passports (Version 3.2, 206.8.30); ISO/IEC 10373-1 SE: 206.5.01 – Identification cards – Test Methods – General Characteristics; ICAO Technical Report, RF Protocol and Application Test Standard for e-Passport – Part 2 (Version 1.02, 207.2.20); ICAO Technical Report, RF Protocol and Application Test Standard for e-Passport – Part 3 (Version 1.01, 207.2.20).

¹⁰ Lov nr. 133 af 8. juni 2011.

den etiske kodeks, og den pågældende ansatte blev pålagt en disciplinær sanktion i henhold til en intern bekendtgørelse i Registru. I 2013 har der ikke været nogen sager.

- **Hurtig og systematisk indberetning til Interpol-/LASP-databasen af bortkomne og stjålne pas**

I 2012 blev 33 349 moldoviske pas meldt stjålet eller bortkommet i Interpol-databasen over bortkomne og stjålne pas, og 1 676 pas blev erklæret fundet igen. I løbet af de første syv måneder af 2013 blev 2 000 færre pas meldt stjålet eller bortkommet end i samme periode i 2012. I 2012 blev der indledt ni strafferetlige efterforskninger af stjålne pas, og yderligere seks blev indledt i de første otte måneder af 2013.

Der er blevet iværksat foranstaltninger for at mindske antallet af tilfælde, hvor Republikken Moldovas borgere melder deres pas bortkommet. I medfør af regeringens beslutning nr. 125 af 18. februar 2013 er det tilladt en borger at indgive ansøgning til udstedelsesmyndigheden med en begrundelse for at opretholde gyldigheden af et pas i en begrænset periode, forudsat at dette pas er perforeret, hvis det pågældende pas indeholder et visum eller en opholdstilladelse, der er udstedt af en udenlandsk myndighed, eller hvis den pågældende borger har opnået en retsstilling på grundlag af dette dokument. Ministeriet for informationsteknologi og kommunikation og indenrigsministeriet har påbegyndt en fælles vurdering af årsagerne til bortkomst og tyveri af pas og vil inden årets udgang fremlægge sine generelle henstillinger.

- **Regelmæssig udveksling af prøveeksemplarer af pas og samarbejde om dokumentsikkerhed med EU**

EU's medlemsstaters diplomatiske missioner bliver hvert år holdt ajour med nye prøveeksemplarer af pas gennem en særlig kommunikationskanal. Den seneste ajourføring blev sendt den 8. august 2013. Den seneste ajourføring af PRADO¹¹-systemet fandt sted i marts 2013, hvor der blev indført nye eksemplarer med sikkerhedsfunktionerne i de moldoviske biometriske pas.

2.1.2. *Vurdering af anbefalingernes gennemførelse*

- *Udformning og anvendelse af forholdsmæssige, effektive og afskrækkende sanktioner over for personer, der er dømt for at sælge eller udlåne deres pas*

Artikel 361, stk. 1, i Republikken Moldovas straffelov giver mulighed for sanktioner i forbindelse med fremstilling, besiddelse, salg eller brug af forfalskede officielle dokumenter. Der kan gives en bøde på til 300 konventionelle enheder (1 konventionel enhed er 20 MDL¹²), 150-200 timers samfundstjeneste eller op til to års fængsel. For at reducere antallet af anmeldelser af bortkomne pas er det i henhold til regeringens beslutning nr. 125 af 18. februar 2013 tilladt udstedelsesmyndigheden at returnere et pas, der indeholder et visum eller en opholdstilladelse, til indehaveren af passet med henblik på anvendelse i en begrænset periode under forudsætning af, at passet er perforeret. For at øge pasindehavernes ansvarlighed vil gebyrerne i forbindelse med udstedelsen af disse dokumenter være højere, hvis passet er bortkommet.

- *Regelmæssig udveksling af oplysninger om bortkomne og stjålne biometriske pas med EU's myndigheder, især ved hjælp af Interpols database over bortkomne og stjålne rejsedokumenter*

Se handlingsplanens benchmarks ovenfor.

¹¹ Offentligt onlineregister over ægte identitetspapirer og rejselegitimation.

¹² 1 euro = 17,26 moldoviske leu (MDL) pr. 21. oktober 2013.

- *Styrkelse af den retlige og institutionelle ramme for "folkeregistret" for at forebygge misbrug af ændring af navn eller identitet med henblik på at få et nyt pas; der skal opstilles klare regler for navneændring, og reglerne skal anvendes i praksis. Den retlige og institutionelle ramme bør styrkes og omfatte både effektive kontrol- og sporbarhedsforanstaltninger.*

I medfør af regeringens beslutning nr. 333 af 18. marts 2002 om godkendelse af det edb-baserede informationssystem "det statslige folkeregister" og forordningen om det statslige folkeregister tildeles enhver borger i Republikken Moldova et personligt identifikationsnummer (IDNP). Der tilføjes supplerende personoplysninger for at øge den sikkerhed, der omgærdet identifikationsproceduren. Indholdet og strukturen i personoplysningerne kan ændres, men IDNP kan aldrig ændres. Dette hindrer misbrug af navne- eller identitetsændring til opnåelse af nyt pas.

Generel vurdering af hovedområde 1

Republikken Moldova har iværksat tilstrækkelige foranstaltninger med hensyn til bortkomne pas og sanktioner i forbindelse hermed. Indførelsen af et hæfte med indbygget chip vil blive påbegyndt i 2015, og det nuværende pashæfte med selvklæbende mærkater giver den nødvendige sikkerhedsgaranti.

Republikken Moldova har på tilfredsstillende vis gennemført de tiltag, der blev krævet i henstillingerne i den fjerde handlingsplan, og har sideløbende fortsat den praktiske gennemførelse af den relevante lovgivning. Det er Kommissionens opfattelse, at **Republikken Moldova har nået anden fase af benchmarkene under hovedområde 1.**

2.2. Hovedområde 2: Ulovlig indvandring, herunder tilbagetagelse

2.2.1. Hovedområde 2 / emne 1 – Grænseforvaltning

2.2.1.1. Handlingsplanens benchmarks

- **Effektiv gennemførelse af lovgivningen om grænsekontrol gennem passende kontrol ved grænserne og grænseovervågning, procedurer og operativ effektivitet, situationsbilleder på nationalt og lokalt plan, herunder anvendelse af risikoanalyser, efterretningsoplysninger og forvaltning af datastrømme samt direkte adgang til og søgning i relevante nationale og internationale databaser**

Afdelingen for grænsepoliti (BPD) bestræber sig på at styrke grænseovervågningssystemet ved anvendelse af moderne specialudstyr, herunder faste grænseovervågningssystemer. Som led i det EU-støttede projekt om faste og mobile kommunikationsnet for den moldoviske grænsevagtstjeneste ("Fixed and Mobile Communication Network for Moldovan Border Guards Service") (efter reformen ændret til "grænsepolitiet") er der blevet installeret 125 faste og 53 transportable videoovervågningskameraer langs 575 km af landegrænsen for at sikre overvågning i og umiddelbart rundt om tårne, der er placeret i offentligt tilgængelige områder, ved vagtposter og på bygninger, der huser underafdelinger af BPD, samt i området omkring grænseovergangssteder. Det nationale koordinationscenter, der har været aktivt siden den 12. oktober 2012, er ansvarligt for gennemførelsen af forordningen om oprettelse af det nationale statslige grænsekontrollsystem. Der er blevet oprettet fem regionale koordinationscentre og 41 lokale koordinationspunkter/fordelingsenheder med døgnbemanding. Som følge heraf er der blevet oprettet 16 stillinger på centralt plan, 66 på regionalt plan og 205 på lokalt plan. Da

hensigten er at udforme disse aktiviteter i overensstemmelse med EU's bedste praksis, blev der gennemført adskillige studiebesøg i EU's medlemsstater i 2013¹³.

Med bistand fra EU-grænsebistandsmissionen (EUBAM) er grænsepolitiet i færd med at udarbejde adskillige risikoprofiler og implementere et onlinesystem for daglig situationsrapportering vedrørende grænsen, som omfatter relevante oplysninger om status for grænseoverskridende kriminalitet i hele landet. Disse analysemetoder anvendes af regionale og lokale forvaltningsmyndigheder til at optimere fordelingen af ressourcer langs grænsen og til at målrette efterfølgende kontroller af personer og køretøjer. Som en integreret del af det edb-baserede registreringssystem for grænseovergange udviklede grænsepolitiet risikokriteriemodulet "PASSENGER", herunder risikoindikatorer, som automatisk alarmerer grænsepolitiet med henblik på udvælgelse. Dette modul kan ligeledes anvendes i grænsepolitikets nyligt oprettede mobile enheder (se nedenfor).

I løbet af første halvår af 2013 blev 2 786 personer afvist ved Republikken Moldovas grænse, hvoraf 2 212 var på vej ud af landet. De væsentligste begrundelser for afvisningen omfattede: ugyldige dokumenter, udløbne rejsedokumenter, manglende visum til bestemmelseslandet og manglende overensstemmelse med hensyn til grænseovergangsstedets status. Indenrigsministeriets grænsepoliti efterforskede 173 straffesager. Heraf blev 45 henvist til domsforhandling, og 33 er under anklagemyndighedens behandling. Sagerne er fordelt som følger: 8 tilfælde af smugleri, 8 tilfælde af ulovlig indvandring, 73 tilfælde af ulovlig passage af statsgrænsen, 2 tilfælde af menneskehandel, 3 tilfælde af ulovlig besiddelse af ammunition og 79 tilfælde af dokumentfalsk.

I forbindelse med udførelsen af kontroller anvender grænsepolitiet risikoprofildata-baser, som bidrager til at kortlægge risici, for så vidt angår skjulte personer, der forsøger at undgå grænsekontrol. I grænsepolitikets risikoanalyse-system anvendes der risikoprofiler i forbindelse med menneskehandel, som er omfattet af grænsepolitikets integrerede informationssystem. Alle underafdelinger af grænsepolitiet har onlineadgang til disse risikoprofiler, som bliver ajourført løbende. På baggrund af disse risikoindikatorer håndterede grænsepolitiet i 2013 11 tilfælde (der involverede 24 personer) af menneskehandel, og en af disse sager omhandlede forsøg på at tage børn ud af landet. Grænsepolitiet efterforskede to sager, mens andre blev overgivet til de relevante retshåndhævelsesmyndigheder.

- **Levering af tilstrækkelig infrastruktur, teknisk udstyr, it-systemer, finansielle og menneskelige ressourcer i henhold til strategi- og handlingsplanen for integreret grænseforvaltning, der skal vedtages, samt effektiv gennemførelse af uddannelsesprogrammer og korruptionsbekæmpende foranstaltninger**

I 2013 blev 80% af de 91 foranstaltninger i strategi- og handlingsplanen for integreret grænseforvaltning gennemført, og de resterende 20% var under gennemførelse. Omorganiseringen af grænsepolitiet blev fuldført. Det samlede antal underafdelinger i grænsepolitiet blev reduceret med 50% på regionalt plan og med 42% på lokalt plan. Grænsepolitikets personalemaksimum blev fastsat til 3 500. På nuværende tidspunkt ligger institutionens beskæftigelsesgrad på 86% af maksimum. I løbet af 2013 afsluttede grænsepolitiet den strukturelle reform af enhederne på lokalt plan og gennemførte således de relevante EUBAM-henstillinger. I 2013 gennemførte grænsepolitiet adskillige kapacitetsopbyggende aktiviteter. Der blev anskaffet en betydelig mængde moderne udstyr¹⁴.

¹³ "FRONTEX Situational Centre and General Inspectorate" under det rumænske grænsepoliti.

¹⁴ Dette omfattede: Dacia Duster-biler – 80, ATV'er – 105, termisk observationsudstyr – 32, optiske apparater til brug i dagslys – 420, optiske apparater til brug i mørke – 304, transportable gamma- og neutronstrålingsdetektorer – 354, inspektionsspejle – 66, endoskoper – 62, "Regula 1019"-anordninger til verifikation af dokumenter – 32 og "Regula 7337"-anordninger til læsning af dokumenter – 47.

Der blev gennemført en række aktiviteter og uddannelsesforløb med henblik på forebyggelse og bekæmpelse af korruption. I de første seks måneder af 2013 gennemførte medarbejdere fra grænsepolitiet specialiserede underafdeling 25 uanmeldte inspektioner i underafdelinger af grænsepolitiet og 196 tjenesteundersøgelser, som resulterede i 227 sanktioner, hvoraf 15 medførte afskedigelse. Der blev monteret videoovervågning i lufthavnen i Chisinau, hvilket gjorde det muligt at foretage onlineovervågning af ikke blot registreringen, verifikationen og kontrollen af passagererne, men ligeledes af grænsekontrolpersonalets adfærd med henblik på forebyggelse af aktiv korruption. Desuden bistod det nationale center for korruptionsbekæmpelse med undervisningen af 220 medarbejdere hos grænsepolitiet og toldvæsenet. I oktober 2013 blev 31 medarbejdere i det moldoviske toldvæsen og grænsepolitiet tilbageholdt på grundlag af en mistanke om passiv korruption.

- **Forbedring af samarbejdet mellem agenturer (herunder dataudveksling mellem grænsevagtstjenesten og de retshåndhavende myndigheder), internationalt samarbejde, herunder samarbejde med nabolandene og gennemførelse af en samarbejdsaftale med FRONTEX på et højt effektivitetsniveau.**

Samarbejdet med FRONTEX skred hurtigt frem, og medarbejdere fra grænsepolitiet deltog i den fælles operation "Focal Points Land and Air 2013" sammen med grænsemyndighederne fra Polen, Rumænien og Spanien. Republikken Moldova var vært for FRONTEX Coordination Points 2013 på to grænseovergangssteder, nemlig Criva og Tudora. I perioden marts-maj 2013 stod det nationale toldvæsen i spidsen for et samarbejde med Europa-Kommissionens Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig om en regional operation, som havde til formål at bekæmpe ulovlige tobaksvarer og alkoholsmugling. Der har i 2013 været et intenst samarbejde med EUBAM i overensstemmelse med niende fase af handlingsplanen. Inden for rammerne af fælles FRONTEX-operationer med deltagelse af Republikken Moldova er udvekslingen af oplysninger blevet fremmet med moldoviske embedsmænds adgang til Frontex One-Stop-Shop (FOSS), der er agenturets webplatform for udveksling af oplysninger med medlemsstaterne og tredjelande, samt til Joint Operations Reporting Application (JORA), der er agenturets værktøj til indberetning, forvaltning og analyse af oplysninger vedrørende hændelser opdaget i forbindelse med fælles operationer.

Udvekslingen af oplysninger mellem grænsepolitiet og kontoret for migration og asyl (BMA) er forbedret, men der er behov for yderligere investeringer. Der er behov for at installere et elektronisk modul til udveksling af oplysninger, som sammenkører databaserne hos grænsepolitiet og kontoret for migration og asyl.

De moldoviske myndigheders langsigtede målsætning er en forbedring af systemet til overvågning af indvandringsstrømme over den moldovisk-ukrainske grænse i det transnestrisk afsnit. De moldoviske myndigheder har udviklet en særlig mekanisme¹⁵ til overvågning af indvandringsstrømme. Den bygger på den retlige forpligtelse, som udlændinge, der rejser ind via det transnestrisk afsnit, har til at registrere deres ophold i Republikken Moldova inden for 72 timer efter at have krydset grænsen og tilvejebringer den nødvendige administrative kapacitet og de nødvendige administrative procedurer til fremme af registreringsproceduren. Det er gratis at registrere sig. Der er sideløbende med den administrative funktion blevet oprettet seks områdekontorer under kontoret for migration og asyl, som indledte deres arbejde ultimo oktober 2013. Disse områdekontorer anvender den eksisterende infrastruktur i toldvæsenets interne kontrolposter, som blev oprettet i 2004. Det

¹⁵ De relevante foranstaltninger forebygger yderligere hindringer for de transnestrisk borgeres ret til fri bevægelighed og respekterer de eksisterende ordninger i sikkerhedszonen. Mekanismen finder kun anvendelse på udenlandske borgere, der ikke er bosiddende i den transnestrisk region, og som krydser grænsen mellem Ukraine og Republikken Moldova via det transnestrisk afsnit.

bør overvejes at udarbejde en forordning med utvetydige bestemmelser om registrering af udenlandske rejsende. Det er nødvendigt at iværksætte en kommunikationsstrategi med henblik på forklaring af disse nye regler snarest muligt. Det bemærkes især, at der ikke bør indføres bestemmelser, som resulterer i begrænsninger af rejsestrømmen, og at disse bestemmelser heller ikke må omfatte administrative sanktioner som følge af forhold, der ikke kan tilregnes disse. Der henvises i denne forbindelse til de moldoviske myndigheders manglende grænsekontrol langs det centrale afsnit af statsgrænsen mellem Ukraine og Republikken Moldova.

2.2.1.2. Vurdering af anbefalingernes gennemførelse

- *Fortsættelse af styrkelsen af grænsekontroller, herunder risikoanalyse og overvågningsforanstaltninger, samt forebyggelse og bekæmpelse af korruption ved grænsen og fortsat styrkelse af samarbejdet med EUBAM inden for alle områder af grænseforvaltningen.*

Se hovedområde 2 / handlingsplanens emne 1-benchmarks. I løbet af 2013 iværksatte EUBAM over 20 fælles bistandsforanstaltninger (Joint Assistance Exercises (JAE)) med deltagelse af grænseagenturerne fra Republikken Moldova og Ukraine. De fælles foranstaltninger var baseret på identificerede risici, som f.eks. smugling af tobak og andre afgiftspligtige varer (ethanol osv.), køretøjsrelateret kriminalitet, ulovlig indvandring/menneskesmugling og menneskehandel, smugling af forbrugsgoder og kød. I overensstemmelse med de fastlagte mål omfattede de fælles bistandsforanstaltninger hele den fælles grænse, herunder grænseovergangssteder og grønne/blå grænser samt lokaliteter inde i landet. I den afsluttende vurdering af disse foranstaltninger blev det peget på, at det var nødvendigt med yderligere oplæring på arbejdspladsen og forbedringer inden for områder som samarbejde mellem agenturer, færdigheder med hensyn til risikoanalyse og anvendelse og klargøring af mobile enheder.

- *Styrkelse af samarbejdet med nabolandene. Styrkelse af det bilaterale og det internationale samarbejde og informationsudveksling om statistik- og analyseoplysninger samt taktiske/operative oplysninger/efterretninger gennem foranstaltninger som iværksættelse af/deltagelse i grænseoverskridende operationer, fælles efterforskningshold og fælles efterretningshold, fremme af udvekslingen af forbindelsesofficerer i sådanne operationer, tilbud om uddannelse i fælles grænse- og toldkontrol.*

I 2013 blev der i grænsepolitiets aktiviteter hovedsagelig lagt vægt på at gennemføre samarbejdsaftaler, der var indgået mellem grænsepolitiet og grænseagenturerne i Polen, Letland, Litauen, Estland og Georgien. I den forbindelse gennemførte 96 grænsepolitibetjente uddannelse i Polen i "informationsstyring med hensyn til bekæmpelse af grænseoverskridende kriminalitet" inden for rammerne af projektområdet risikoforvaltning og kriminalitetsanalyse. Repræsentanter for grænsepolitiet var på studierejse i Estland for at erhverve viden om sikkerheds- og verifikationssystemer for dokumenter i overensstemmelse med europæiske standarder. Der blev gennemført to fælles operationer, "OVIDIUS" og "PONTUS EUXINUS", inden for rammerne af EUBAM med henblik på at styrke kapaciteten i indenrigsministeriets underafdelinger samt i toldvæsenet og sikkerhedstjenesten ved at iværksætte fælles foranstaltninger til forebyggelse og bekæmpelse af grænseoverskridende kriminalitet i samarbejde med Ukraine, EU, medlemsstaterne og internationale eksperter.

Grænsepolitiet og kontoret for migration og asyl deltager aktivt i såvel ordinære møder som ad hoc-møder, der afholdes i den EUBAM-ledede arbejdsgruppe I om ulovlig indvandring og menneskehandel. I dette forum samles efterforskere fra alle de moldoviske og ukrainske retshåndhævelsesagenturer samt fra EU's medlemsstater, Europol, FRONTEX og SELEC, med det fælles mål at udveksle oplysninger og opbygge kapacitet til støtte for den fælles

efterforskning af ulovlig indvandring og menneskehandel. Repræsentanter for moldoviske retshåndhævelsesagenturer (toldvæsenet, indenrigsministeriet, grænsepolitiet) deltager også aktivt i adskillige andre EUBAM-projekter, som f.eks. arbejdsgruppe II om smugling af varer og cigaretter, arbejdsgruppen om intellektuelle ejendomsrettigheder, taskforcen om våben, taskforcen om narkotika og taskforcen om køretøjsrelateret kriminalitet. Alle disse fora bidrager til et konstant ajourført overblik over den aktuelle situation og en samling af ressourcerne samt samarbejde om en fælles reaktion på de trusler, som ulovlige grænseoverskridende aktiviteter inden for de respektive områder udgør.

- *Forbedring af uddannelse og kapacitetsopbygning vedrørende internationalt samarbejde og informationsudveksling om toldkontrol og retshåndhævelse.*

Se hovedområde 2 / handlingsplanens emne 1-benchmarks.

- *Koordinering af kontrolaktiviteterne ved den fælles grænse. Deling af efterretninger og styrkelse af den fælles situationsvurdering på det operative niveau.*

Den 4. juli 2013 indledtes forhandlingerne om en aftale mellem Republikken Moldovas regering og Ukraines ministerråd om kontaktpunkter på grænsen mellem Moldova og Ukraine. Denne aftale skal lægges til grund for en ny metode til informationsudveksling og for fastlæggelsen af nye interaktionsformer gennem oprettelse og drift af kontaktpunkter på grænsen mellem Moldova og Ukraine i overensstemmelse med EU's bedste praksis.

Der pågår en ajourføring af en protokol mellem Republikken Moldovas indenrigsministeriums afdeling for grænsepoliti og Ukraines administration af grænsevagtjenesten om udveksling af analyse- og statistikinformation. I 2013 blev der foretaget forbedringer i ovennævnte protokol, idet gennemførelsen af den daglige informationsudveksling om situationen i et fælles grænseafsnit blev medtaget. Desuden udarbejder Republikken Moldovas og Ukraines grænseagenturer månedligt fælles risikovurderingsrapporter. EUBAM støttede endvidere begge landes grænseagenturer med hensyn til styrkelsen af den operative informationsudveksling og gennemførelsen af den daglige overvågningsordning med hensyn til migrationsstrømmene gennem det centrale transnestrisk afsnit af statsgrænsen mellem Moldova og Ukraine. Der er blevet etableret informationsudveksling af ikke-nominelle data om tredjelandes statsborgere, der krydser den fælles statsgrænse gennem det centrale afsnit.

- *Styrkelse af samarbejdet med nabolandene, navnlig Ukraine*

I maj-juni 2013 blev der afholdt adskillige møder i fælles ekspertarbejdsgrupper med deltagelse af grænsepolitiet, centret for bekæmpelse af menneskehandel, kontoret for migration og asyl, Ukraines grænsevagtjeneste, Den Internationale Organisation for Migration og EUBAM. De udarbejdede en særberetning om migration og menneskehandel ved statsgrænsen mellem Moldova og Ukraine.

Grænsedragningsprocessen med hensyn til grænsen mellem Republikken Moldova og Ukraine ventes afsluttet ved udgangen af 2014. På nuværende tidspunkt er grænsedragningen afsluttet for 1 202,5 af i alt 1 222,0 kilometer. Der mangler stadig at blive foretaget grænsedragning for 19,2 kilometer på den centrale del og 0,3 kilometer på den sydlige del af den fælles grænse. Den endelige dokumentation vedrørende grænsedragningen inden for alle sektorer er under udarbejdelse. På baggrund af det opnåede fremskridt har man allerede påbegyndt udarbejdelsen af traktaten mellem Republikken Moldova og Ukraine om statsgrænseordningen. I 2013 blev der afholdt fire forhandlingsrunder om udkastet til en traktat mellem Republikken Moldova og Ukraine om statsgrænseordningen. Den 21. maj 2013 blev der ført forhandlinger om udarbejdelse af et trilateralt dokument på regeringsplan

om identifikation og markering af de punkter, hvor de moldoviske, rumænske og ukrainske statsgrænser mødes (*triplex confinium*).

- *Fortsættelse af støtten til samarbejdet med EUBAM og gennemførelse af EUBAM's anbefalinger til forbedring og intensivering af brugen af mobile enheder*

EUBAM bemærker¹⁶, at antallet af moldoviske statsborgere (83), som ved udrejse fra Republikken Moldova blev opdaget i svigagtigt at forsøge at rejse videre til EU-lande, faldt med 29% i 2012 sammenholdt med 2011 (117). I rapporten fremhæves det ligeledes, at der løbende sker forbedringer i grænse- og migrationsforvaltningssystemer, som udgør en del af visumliberaliseringsbestrebelse, og at der er en generelt faldende tendens med hensyn til ulovlig indvandring i Republikken Moldova samt øget kontrol med ulovlig indvandring ved den moldoviske grænse.

Kontroller på internationale trafikruter over hele landet ved anvendelse af mobile enheder er en væsentlig faktor i forebyggelsen af ulovlig indvandring og grænseoverskridende kriminalitet. Grænsepolitiet har oprettet et direktorat for mobile enheder, der er veludstyret på centralt og regionalt plan. En forordning om grænsepolitiets mobile enheder blev vedtaget i medfør af regeringens dekret nr. 752 af 20. september 2013 om fastlæggelse af mobile enheders funktion, opgaver og rettigheder med hensyn til grænsepolitiets taktiske og operative aktioner, den offentlige orden og indenrigsministeriets sikkerhedsmissioner. I henhold til forordningen er det muligt at oprette fælles mobile enheder på grundlag af samarbejdsaftaler. Republikken Moldovas trafikforordning blev udvidet med bestemmelser, som tillader grænsepolitiets mobile enheder at udøve deres aktiviteter på offentlig vej.

Fra februar til marts 2013 gennemførte grænsepolitiets og toldvæsenets fælles mobile enheder fælles operationer, hvor 477 transportmidler blev kontrolleret, heraf 396 med moldoviske registreringsnumre og 81 med udenlandske registreringsnumre. Under disse operationer blev følgende overtrædelser konstateret og dokumenteret: et tilfælde af ulovlig transport af afgiftspligtige produkter (ethylalkohol), tre tilfælde af transport af forbrugsgoder uden oprindelsescertifikat, to tilfælde af forfalskede fuldmagter vedrørende transportmidlet og to tilfælde af ændrede registreringsnumre på køretøjerne.

2.2.2. Hovedområde 2 / emne 2 – Migrationsforvaltning

2.2.2.1. Handlingsplanens benchmarks

- **Fortsættelse af en effektiv gennemførelse af tilbagetagelsesaftalen mellem EU og Republikken Moldova samt foranstaltninger til reintegration af moldoviske statsborgere (der vender tilbage frivilligt eller tilbagetages)**

I henhold til tilbagetagelsesaftalen med EU og med tredjelande for perioden 1. januar-31. juli 2013 behandlede indenrigsministeriet 83 tilbagetagelsesanmodninger fra følgende lande: Frankrig 35, Østrig 8, Tyskland 7, Spanien 10, Schweiz 6, Rumænien 7, Belgien 9, Sverige 1. I samme periode gennemførte Republikken Moldova tilbagetagelse af 42 moldoviske statsborgere, og to EU-borgere blev tilbagetaget fra Republikken Moldova til EU-medlemsstater (Rumænien 1, Ungarn 1). Af det samlede antal tilbagetagelsesanmodninger, der blev modtaget fra EU-lande, blev det konstateret, at otte personer enten ikke var moldoviske statsborgere eller ikke havde tilknytning til Republikken Moldova.

På området for tilbagesendelse og tilbagetagelse er to EU-støttede projekter blevet igangsat med succes. MIGRECO-projektet ("Strengthening Migration Management and Cooperation

¹⁶ EUBAM's særreport "Irregular Migration and Trafficking in Human Beings at the Moldovan-Ukrainian Border 2012", 16. juli 2013.

on Readmission in Eastern Europe"¹⁷) blev lanceret den 21. marts 2013 og kommer til køre i to år. Det gennemføres af Den Internationale Organisation for Migration (IOM). FIRMM-projektet ("Supporting the Republic of Moldova to implement the EU-the Republic of Moldova Action Plan on Visa Liberalisation – Fighting Illegal Migration in the Republic of Moldova"¹⁸) blev lanceret den 20. marts 2013. Det bliver gennemført af Det Internationale Center for Udvikling af Migrationspolitikker (ICMPD) over de kommende to år. Begge projekter bidrager til at styrke kapaciteten i kontoret for migration og asyl som følge af udviklingen af de nødvendige færdigheder med hensyn til forhandling og gennemførelse af tilbagetagelsesaftaler med andre tredjelande samt af gennemførelsesprotokoller med EU-medlemsstater¹⁹.

- **Effektiv gennemførelse af de retlige rammer for forvaltning af indvandringen, herunder etablering af administrative strukturer med tilstrækkelige menneskelige ressourcer med klare og relevante kompetencer vedrørende alle aspekter af forvaltningen af indvandringen samt et effektivt samarbejde mellem relevante agenturer**

Inden for rammerne af indenrigsministeriets reformproces og med henblik på at styrke den generelle migrationsforvaltning i Republikken Moldova blev den institutionelle ramme for kontoret for migration og asyl gennemgående revideret (i medfør af indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 70 af 28. februar 2013). Kontoret for migration og asyl blev opgraderet til en afdeling, og antallet af medarbejdere blev næsten fordoblet fra 104 til 198.

Aftalen mellem Republikken Moldova og Den Europæiske Union om ændring af aftalen mellem Republikken Moldova og Det Europæiske Fællesskab om lettelse af udstedelsen af visa, der blev undertegnet den 12. juni 2012, trådte i kraft den 1. juli 2013. Status med hensyn til gennemførelsen af aftalen blev vurderet som positiv på det sidste møde i det blandede gennemførelsesudvalg for Republikken Moldova og EU, som blev afholdt den 12. juni 2013 i Bruxelles. I 2012 steg antallet af EU-visa, der blev udstedt til moldoviske statsborgere, til 157974. Den gennemsnitlige afslagsprocent i 2012 faldt til 3,05% fra 7,02% i 2010. I 2012 udstedte EU's medlemsstater 101 135 visa til moldoviske statsborgere, hvoraf 45,01% var visa til flere indrejser, herunder 26,71% Schengenvisa. I 2008 var kun 11,6% af det samlede antal visa, der blev udstedt, visa til flere indrejser.

I 2012 var det Rumænien, der udstedte flest visa til flere indrejser (61,94% eller 32 533 visa til flere indrejser ud af i alt 52 520), Litauen (45,15% eller 647 visa til flere indrejser ud af i alt 1 433) og Italien (36,07% eller 3 795 ud af i alt 10 521). Den højeste afslagsprocent i 2012 blev registreret i Frankrig (9,8% eller 434 afviste visumansøgninger ud af i alt 4 391), Tjekkiet (9,52% eller 439 afviste ansøgninger ud af i alt 4 610) og Italien (8,03%²⁰ eller 918 afviste ansøgninger ud af i alt 11 439). Den laveste afslagsprocent blev registreret i Bulgarien (0,04% eller 25 afviste ansøgninger ud af i alt 56 864), Rumænien (2,78% eller 1 502 afviste ansøgninger ud af i alt 54 022) og Tyskland (2,43%²¹ eller 162 afviste ansøgninger ud af i alt 6 679).

¹⁷ Budget for Republikken Moldova: 673 000 EUR.

¹⁸ Budget for Republikken Moldova: 1 200 000 EUR.

¹⁹ 11 gennemførelsesprotokoller mellem Republikken Moldova og EU-medlemsstater er trådt i kraft, nemlig protokollerne med Estland, Ungarn, Rumænien, Slovakiet, Tyskland, Østrig, Litauen, Letland, Malta, Danmark, Bulgarien og Tjekkiet. Der er blevet undertegnet yderligere en gennemførelsesprotokol med Benelux-landene (Belgien, Luxembourg, Nederlandene), og der er undertegnet en bilateral tilbagetagelsesaftale med Danmark. Udkast til gennemførelsesprotokoller med Grækenland, Finland, Det Forenede Kongerige og Sverige er under forhandling.

²⁰ Dette tal faldt til 5% i 2013.

²¹ Dette tal faldt til 1,4% i 2013.

- **Udarbejdelse og regelmæssig ajourføring af indvandringsprofil og effektiv analyse af data om indvandringstal og -strømme**

Republikken Moldovas rapport om den udvidede indvandringsprofil (EMP) blev offentliggjort i april 2013. Den periodiske uafhængige udarbejdelse af rapporten vil blive videreført af Republikken Moldovas regering, specifikt koordineret af kontoret for migration og asyl under indenrigsministeriet. I denne forbindelse skal der inden udgangen af 2013 offentliggøres et ajourført sæt statistikker, der er i overensstemmelse med fortegnelsen over indikatorer.

En uafhængig omfattende migrations- og husstandsundersøgelse²² blev gennemført²³ af centret for sociologisk, politisk og psykologisk analyse og forskning (CIVIS) og "International Agency for Source Country Information" som led i det EU-støttede projekt "Strengthening the link between migration and development" (NEXUS Moldova). I undersøgelsen blev det konkluderet, at 370 000 moldoviske statsborgere opholder sig i udlandet som arbejdssøgende migranter på lang sigt, og at denne gruppe udgør 11 % af den samlede befolkning, samt at yderligere 109 000 moldoviske statsborgere, der opholder sig i andre lande som sæsonbetingede migranter, tegner sig for 6,6 % af den samlede befolkning. Af de sæsonbetingede migranter migrerer 81 % til Den Russiske Føderation og 7 % til Italien. I undersøgelsen blev det konkluderet, at 91,2 % af den samlede befolkning, der ikke allerede er migreret, ikke har nogen intention om at migrere (herunder som arbejdssøgende migrant, studerende, sæsonbetinget migrant eller intern migrant). Ca. 56 000 personer eller 3,4 % af den samlede befolkning har planer om langvarig international migration med henblik på arbejde, og 51 000 eller 3,3 % af den samlede befolkning agter at forsøge at finde sæsonarbejde i udlandet.

- **Konsekvent anvendelse af en effektiv metodologi til indenlandsk afsløring af ulovlig indvandring, risikoanalyse (herunder indberetninger fra relevante agenturer og analyser på de enkelte administrative niveauer, f.eks. lokalt, centralt) og efterforskning af sager om organiseret ulovlig indvandring, herunder et effektivt samarbejde mellem relevante agenturer**

I de første seks måneder af 2013 blev der registreret 312 tilfælde af overtrædelser af opholdsreglerne (som følge af indenrigsministeriets anvendelse af nationale afsløringsmetoder): 270 tilfælde af udlændinges og statsløse personers overtrædelse af opholdsreglerne og 42 tilfælde af beskæftigelse af udlændinge uden tilladelse. Kontoret for migration og asyl traf 73 beslutninger om tilbagesendelse af udlændinge, og domstolene traf 26 afgørelser om udvisning af udenlandske statsborgere.

Med henblik på at forbedre migrationsforvaltningen inden for alle områder og for at øge kapaciteten til at forebygge og håndtere udlændinges ulovlige ophold i Republikken Moldova, blev opbygningen af direktoratet for udlændinges ulovlige ophold under kontoret for migration og asyl revideret, og antallet af medarbejdere blev øget fra 11 til 47. I direktoratet for bekæmpelse af udlændinges ulovlige ophold blev der oprettet tre regionale enheder til bekæmpelse af udlændinges ulovlige ophold (i nord Balti, centralt Chişinau og i syd Comrat) med i alt 34 medarbejdere. Pr. september 2013 var der blevet ansat personale i 85 % af de nyoprettede stillinger.

Med det EU-støttede FIRMM-projekt ("Supporting the Republic of Moldova to implement the EU-the Republic of Moldova Action Plan on Visa Liberalisation – Fighting Illegal

²² Som led i projektet "Strengthening the Link between Migration and Development: Testing an Integrated Service Provider to Moldovan Migrants and their Communities" (NEXUS Moldova).

²³ NEXUS Moldovas husstandsundersøgelse for perioden maj til august 2013.

Migration in Moldova") udvikles de centrale og lokale myndigheders kapacitet til at afsløre ulovlige indvandrere på det nationale område, og projektet vil bidrage til anskaffelse af det nødvendige udstyr. Som led i det ovennævnte FIRMM-projekt har kontoret for migration og asyl oprettet en ny enhed for informationsbehandling, dataforvaltning og risikoanalyse, som vil blive støttet i konsolideringen af sin operations- og analysekapacitet. I denne forbindelse er der blevet oprettet en intern arbejdsgruppe, som har til formål at udarbejde en metodologi til analyse og risikovurdering vedrørende indvandring og asyl, og den vil få støtte fra eksperter i EU-medlemsstaterne.

I løbet af de første syv måneder af 2013 blev 34 straffesager om ulovlig indvandring registreret, og dette tal skal sammenholdes med 82 i samme periode i 2012 (et fald på 58,5%). I 2013 blev tre sager henvist fra kontoret for migration og asyl til anklagemyndigheden, hvor der blev foretaget en strafferetlig efterforskning.

- **Tilrådgivningsstilling af passende infrastruktur (herunder asylcentre) og styrkelse af de ansvarlige organer for at sikre en effektiv udvisning af tredjelandstatsborgere, der opholder sig ulovligt på og/eller rejser ulovligt gennem Republikken Moldovas område**

For at øge kapaciteten og forbedre såvel effektiviteten af tilbagesendelsesprocedurerne som leveringen af tjenester til udlændinge blev opbygningen af centret for midlertidig tilbageholdelse af ulovlige indvandrere under indenrigsministeriet revideret (ministeriel bekendtgørelse nr. 70 af 28. februar 2013). I forbindelse med den nye opbygning blev medarbejderantallet forøget fra 29 til 40. Antallet af ansatte i sikkerheds- og adgangstjenesten steg fra 17 til 25 og i identifikations- og ledsagetjenesten fra 5 til 6. I logistik-tjenesten blev der oprettet yderligere to stillinger.

For at sikre at tilbageholdte migranter får juridisk bistand, blev der den 6. august 2013 undertegnet et aftalememorandum mellem kontoret for migration og asyl, det nationale råd for statslig juridisk bistand og advokaternes retshjælp (en ngo). I henhold til aftalememorandummet vil det nationale råd for statslig juridisk bistand og advokaternes retshjælp yde indledende rådgivning og den nødvendige juridiske bistand til alle personer, der er anbragt i centret for midlertidig tilbageholdelse af udlændinge. I de første seks måneder af 2013 blev 34 udenlandske statsborgere tilbageholdt i centret. Den gennemsnitlige varighed af tilbageholdelsen er over to måneder. Den forholdsvis lange gennemsnitsventetid skyldes nogle tredjelands lange svartid.

2.2.2.2. Vurdering af anbefalingernes gennemførelse

- *Afholdelse af løbende og målrettede oplysningskampagner for at præcisere rettigheder og forpligtelser i forbindelse med visumfri rejse, herunder information om regler for adgangen til EU's arbejdsmarked (herunder gennem EU's indvandringsportal) og sanktioner for ethvert misbrug af rettigheder under den visumfri ordning*

I juli 2013 blev der nedsat en styringskomité om information og kommunikation om europæisk integration. Den ledes af viceudenrigsministeren og omfatter premierministerens højtstående EU-rådgiver om kommunikation, premierministerens talsmand, premierministerens rådgivere, repræsentanter for generaldirektoratet for europæisk integration og medieenheden under udenrigsministeriet. Styringskomitéen mødes hver eller hver anden uge. Der blev udarbejdet en praktisk handlingsplan for prioriteringer på kort, mellemlang og lang sigt, som blev igangsat i juli 2013. Visumliberalisering er et af de vigtigste emner, som bliver gjort til genstand for diskussion med offentligheden. Alene i perioden august-oktober 2013 blev der gennemført over 20 offentlige aktiviteter om visumfri rejse. I september holdt Republikken Moldovas ministerium for udenrigsanliggender og europæisk integration

separate og fælles uformelle møder med repræsentanter for medierne (redaktører fra alle tv-kanalerne, de største radiokanaler, den internetbaserede og trykte presse) med det formål at redegøre for prioriteringerne i EU-MD-dialogen som optakt til topmødet i Vilnius samt for dagsordenen efter mødet i Vilnius og for den seneste udvikling i gennemførelsen af handlingsplanen.

2.2.3. Hovedområde 2 / emne 3 – Asylpolitik

- **Effektiv gennemførelse af asyllovgivningen, herunder tilvejebringelse af passende infrastruktur og styrkelse af de ansvarlige organer (personale, finansiering), navnlig inden for området asylprocedurer, modtagelse af asylansøgere og beskyttelse af deres rettigheder samt integration af flygtninge, sikring af, at personer, der er omfattet af international beskyttelse, har adgang til rejseudokumenter som foreskrevet i lovgivningen**

I 2012 ansøgte 162 personer om asyl, 19 blev anerkendt som flygtninge, 45 fik humanitær beskyttelse, og 55 fik afslag på enhver form for beskyttelse. I perioden 1. januar-30. juni 2013 ansøgte 54 personer om asyl, 9 blev anerkendt som flygtninge, 43 fik humanitær beskyttelse, og 22 fik afslag på enhver form for beskyttelse. I 2012 var den gennemsnitlige behandlingstid mellem indgivelsen af en ansøgning og en afgørelse ved første instans 107 dage, mens den tid, der gik fra indgivelsen af en ansøgning til den endelige afgørelse, udgjorde 401 dage. I første halvår af 2013 var den gennemsnitlige varighed af den administrative procedure 129 dage og 289 dage, hvis afgørelsen blev appelleret. Den tid, det tager at behandle asylansøgninger i den administrative procedure, er mellem en og seks måneder. Pr. 1. juli 2013 opholdt 272 personer med beskyttelsesstatus, heraf 79 flygtninge og 135 personer, der havde fået humanitær beskyttelse, sig på Republikken Moldovas område. På nuværende tidspunkt er der 58 verserende sager, som skal afgøres i første instans eller behandles som appelsager. Hovedparten af ansøgerne kommer fra Syrien, Armenien, Afghanistan, Den Russiske Føderation, Aserbajdsjan, Kirgisistan eller Sudan.

Regeringens beslutning nr. 362 om økonomisk støtte til flygtninge og personer under humanitær beskyttelse for 2013 blev vedtaget den 12. juni 2013. Støttebeløbet blev fastsat til 577,50 MDL, hvilket svarer til 15% af den anslåede gennemsnitsløn for 2013. I 2013 blev der modtaget anmodninger om støtte fra 25 personer, og der blev tildelt støtte til 22 personer (21 fra Syrien og 1 fra Sudan) og givet afslag til tre personer (fra Armenien). I første halvår af 2013 registrerede 59 udenlandske statsborgere sig på arbejdsformidlingskontorer, og 15 fandt beskæftigelse.

I april 2013 blev der undertegnet en aftale om gennemførelsen af det EU-støttede projekt "Asylum Systems Quality Initiative in Eastern Europe and Southern Caucasus", og personale fra kontoret for fastlæggelse af flygtningestatus (Refugee Status Determination (RSD)) deltog i løbende uddannelse. Inden for rammerne af projektet er det ligeledes planlagt at iværksætte den russiske version af UNHCR's Refworld-platform. RSD-personale deltager også i gennemførelsen af pilotprojekt 4 under Prag-processen, "Training on quality on asylum", med støtte fra det tyske føderale migrationskontor og det svenske migrationsråd. Alle rådgivere i asyl- og integrationsdirektoratet under kontoret for migration og asyl, som beskæftiger sig med vurdering af berettigelse, deltog i det europæiske asylcurriculum – e-learning-kurserne for følgende moduler: oplysninger om oprindelseslandene (COI), inklusionsbestemmelser samt udkast og beslutningstagning. COI-analytikere og BMA-beslutningstagere studerede COI-modulet på det europæiske asylcurriculum og har adgang til alle offentligt tilgængelige officielle databaser om COI.

Som led i det EU-støttede og UNCHR-implementerede lokale integrationsprojekt og regionale beskyttelsesprogram er uddannelsen af AID-personale, grænsepolitiet og dommere

om retten til at søge om asyl og efterfølgende procedurer samt om asylansøgere og flygtninges rettigheder²⁴ fortsat i 2013. Instruksen om dokumentation, ajourføring og bevarelse af sagsakter vedrørende personer, der er indkvarteret i asylcentre blev vedtaget den 5. juni 2013 i overensstemmelse med forordningen om asylcentre, der blev vedtaget med regeringens beslutning nr. 1023 af 28. december 2012. Den etiske kodeks er under høring hos tjenesterne.

Generel vurdering af hovedområde 2

Republikken Moldova har påbegyndt installationen af tekniske overvågningssystemer langs landegrænsen. Der er blevet foretaget yderligere anskaffelser af udstyr og køretøjer. De mobile enheder er blevet stillet op og er driftsklare. Kapaciteten og dækningen i kontoret for migration og asyl er blevet øget, og de seks territoriale kontorer langs med regionen Transnestrien er blevet åbnet. Alle tiltag på asylområdet er blevet gennemført, og det går stadig bedre med at få uddannet retshåndhavende personale og dommere.

Republikken Moldova har på tilfredsstillende vis gennemført de tiltag, der blev krævet i henstillingerne i den fjerde handlingsplan, og har sideløbende fortsat den praktiske gennemførelse af den relevante lovgivning. Det er Kommissionens opfattelse, at **Republikken Moldova har nået anden fase af benchmarkene under hovedområde 2.**

2.3. Hovedområde 3: Offentlig orden og sikkerhed

2.3.1. Hovedområde 3 / emne 1 – Forebyggelse og bekæmpelse af organiseret kriminalitet, terrorisme og korruption

2.3.1.1. Handlingsplanens benchmark – Forebyggelse og bekæmpelse af organiseret kriminalitet og terrorisme

- **Gennemførelse af strategi- og handlingsplanen om forebyggelse og bekæmpelse af organiseret kriminalitet, herunder en effektiv koordinering mellem de relevante myndigheder samt gennemførelse af effektiv efterforskning, retsforfølgelse og beslaglæggelse af udbytte fra strafbare forhold**

Forordningen om indenrigsministeriets politiinspektorats (GPI) organisation og funktioner blev vedtaget den 24. april 2013. Som følge af politireformen fra marts 2013 blev antallet af ledelsesfunktioner reduceret med 20%, og antallet af politibetjente i tjeneste ude i landet blev forøget med 19%. Reaktions- og interventionstiden efter et opkald fra en borger faldt i 2013 fra 45 minutter til ca. 30 minutter. I 2013 faldt antallet af dødsfald og alvorlige kvæstelser som følge af ulykker med 20%. En bekendtgørelse om gennemførelse af en lønstigning på 30%, specifikt for politibetjente, i tillæg til øvrige lønstigninger for offentligt ansatte, vil blive

²⁴ Den 16. april 2013 blev der i Cahul afholdt et seminar om flygtningelovgivningen for 37 erfarne grænsepolitibetjente. Kontoret for migration og asyl og UNHCR tilrettelagde en grænseoverskridende mission i den nordlige del af landet med henblik på at fremme principper om beskyttelse af flygtninge i grænseforvaltningen og øge samarbejdet på tværs af grænsen mellem Rumænien og Republikken Moldova inden for dette område. Seks dommere og ti advokater deltog i e-learning-programmet i det inklusionsmodul, der indgår i det europæiske asylcurriculum. I samarbejde med det nationale retsinstitut tilrettelagde kontoret for migration og asyl følgende seminarer om migration for dommere og anklagere: "National and international standards of migration and asylum issues" (22.-23. maj 2013) for 30 dommere og 7 repræsentanter for kontoret for migration og asyl, "National and international standards of migration and asylum issues" (17.-18. oktober 2013) for 15 dommere, 10 anklagere, 5 advokater, 7 repræsentanter for kontoret for migration og asyl og 5 færdselsbetjente og "The rights of migrants, refugees and asylum seekers" (12.-13. september 2013) for 30 dommere.

forelagt regeringen ved årets udgang. I løbet af de første syv måneder af 2013 er 40 kriminelle grupper med 175 aktive medlemmer blevet optrævlet²⁵.

Den 24. december 2012 blev centret for informationsanalyse (CIA) under det nationale efterforskningsinspektorat oprettet. Det er opdelt i to enheder på centralt plan (den analytiske efterforskningsenhed og informationsanalyseenheden) og består endvidere af de lokale kriminalefterforskningsafdelinger, som findes alle politiinspektorater i Republikken Moldova. CIA er fuldt ud driftsklar og funktionsdygtig og har 12 efterforskere ansat. Projektet²⁶ "Consolidation of Ministry of Interior capacity in the field of counteracting crime and gun control" er ved at blive gennemført med støtte fra programmet for Rumæniens officielle udviklingsbistand (ODA) (under det rumænske udenrigsministerium) og De Forenede Nationers Udviklingsprogram (UNDP) Republikken Moldova.

I 2013 anskaffede indenrigsministeriet følgende udstyr med henblik på forebyggelse og bekæmpelse af organiseret kriminalitet: 90 biler til det nationale patruljeringsinspektorat (fra statsbudgettet), 10 særligt sammensatte retsvidenskabelige sæt til undersøgelser på stedet, fem specielle digitale kamerasæt, 13 ethylorest og 30 computere til GPI samt en ny bygning til GPI's center for teknisk-retsvidenskabelige undersøgelser og retslig ekspertise (CTFJE) (skal stå færdig ved udgangen af 2013). Et projekt om anskaffelse af særligt udstyr til forøgelse af de retsvidenskabelige laboratoriers kapacitet er under gennemførelse, og leveringen og installationen af materialerne forventes i 2014 (op til 2,4 mio. EUR fra det omfattende 2011-program for institutionsopbygning under det europæiske naboskabs- og partnerskabsinstrument). Indenrigsministeriets budgetplan for 2014 omfatter ligeledes yderligere anskaffelser af køretøjer til politiinspektorater, indkøb af særligt efterforskningsudstyr og opgradering af eksisterende operative databaser.

Indenrigsministeriet, den offentlige anklagemyndighed og det nationale center for korruptionsbekæmpelse er for øjeblikket ved at undersøge de praktiske aspekter vedrørende oprettelsen af kontoret for inddrivelse af aktiver.

På nuværende tidspunkt er det i Republikken Moldova stadig ikke muligt at foretage aflytning i forbindelse med efterforskning, som kun de retshåndhævende myndigheder kan få adgang til. Dette er begrundet i tekniske, juridiske og økonomiske faktorer. De omtrentlige udgifter til det nødvendige udstyr til alle de retshåndhævende organer vil andrage ca. 220-250 mio. MDL. Republikken Moldova får behov for ekstern økonomisk bistand, hvis den skal gennemføre en sådan modernisering.

2.3.1.2. Vurdering af anbefalingernes gennemførelse

- *Udvidelse af dataindsamlingen om kriminelle personer og organiserede kriminelle grupper på nationalt plan ved bl.a. at oprette og/eller forbedre de nationale databaser.*

For at sikre en effektiv institutionel kommunikation og dataindsamling blev det den 1. august 2013 besluttet af oprette en fælles database vedrørende kriminelle grupper og organisationers aktiviteter, som inden udgangen af 2013 skulle være tilgængelig for indenrigsministeriet, den offentlige anklagemyndighed, sikkerheds- og informationstjenesten, det nationale center for

²⁵ Disse grupper omfatter otte grupper (55 medlemmer), der havde specialiseret sig i indbrud, røverier, tyverier, falskmøntneri, smugling af varer og svindelnumre, 20 grupper (78 medlemmer), der havde specialiseret sig i økonomisk bedrageri, seks grupper (20 medlemmer), der var involveret i narkotikahandel, og seks grupper (22 medlemmer), der havde specialiseret sig i menneskehandel, prostitution og ulovlig indvandring.

²⁶ Inden for rammerne af dette projekt er der i 2013 blevet anskaffet fem i2 Analyst's Notebook-licenser, fire iBase-brugerlicenser, en iBase Designer-licens og en I2 Text Chart-licens, otte Hewlett-Packard-computere, der er tilpasset de krav, der stilles i forbindelse med en analytikers arbejde, samt øvrige specialiserede anordninger.

korruptionsbekæmpelse, toldvæsenet, undervisningsministeriet, ungdoms- og sportsministeriet, statskancelliet og det videnskabelige akademi.

- *Fortsættelse af arbejdet med at forbedre dataindikatorer og dataindsamling om kriminalitet inden for alle kriminalitetsområder.*

Data om kriminalitet indsamles ved at registrere alle klager og indberetninger om kriminalitet, der er begået, i en central database, som administreres og styres af indenrigsministeriets it-afdeling. For at forbedre og lette dataindsamling om organiseret kriminalitet blev der oprettet en onlineklageportal til bekæmpelse af organiseret kriminalitet på ministeriets officielle websted²⁷. Siden begyndelsen af 2013 er der modtaget 29 klager. GPI's officielle websted blev lanceret den 15. maj 2013, og her kan borgerne indberette kriminalitet eller indsende fotografier, videoer eller oplysninger om kriminalitet, som de har været vidne til. Det samlede antal meddelelser, som udgør 1767 (indtil den 15. august 2013), viser befolkningens øgede tillid til politiet, herunder især deres kapacitet til at sætte ind over for forskellige typer lovovertrædelser.

Indførelsen den 1. januar 2013 af det nye register vedrørende kriminalitet og kriminologisk information har betydet, at dataindsamlingen om kriminalitet i Republikken Moldova er blevet strømlinet. Enhver underafdeling i indenrigsministeriet, som er tilkøbet databaserne kan til enhver tid hente enhver form for statistikker, afhængig af kriminalitetstype eller region. Papirarbejde er udgået fra dataindsamlingsproceduren vedrørende kriminalitet. Endelig indledte en interinstitutionel arbejdsgruppe om udvikling af en forordning om ensartet behandling og analyse af statistiske data vedrørende det strafferetlige område sit arbejde primo 2013.

2.3.1.3. Handlingsplanens benchmark – Forebyggelse af menneskehandel

- **Gennemførelse af lovgivningen om forebyggelse og bekæmpelse af menneskehandel i henhold til den nationale plan, herunder en effektiv koordinering mellem statslige agenturer og effektiv beskyttelse af ofre for menneskehandel, navnlig børn**

I første halvår af 2013 registrerede man 71 straffesager om menneskehandel, hvilket var et fald på 6,5%, hvis man sammenligner med de 76 registrerede sager i samme periode sidste år. Ca. 80% af disse sager kom for dagens lys som følge af aktiv politiefterforskning, og 20% er opstået som følge af klager og anmeldelser. 61 personer havde været udsat for seksuel udnyttelse, og 90 for arbejdsmæssig udnyttelse. For første gang viser de indsamlede data en overvægt af tilfælde af menneskehandel med henblik på arbejdsmæssig udnyttelse i forhold til menneskehandel med henblik på seksuel udnyttelse. Dette skyldes hovedsagelig den indsats, der i 2011-2012 blev gjort med hensyn til politiuddannelse i effektiv identifikation og dokumentation af tilfælde af menneskehandel med henblik på arbejdsmæssig udnyttelse. De vigtigste bestemmelseslande er fortsat Den Russiske Føderation (ca. 60% af alle ofre), Tyrkiet og De Forenede Arabiske Emirater. Dette tegner et klart billede af, at de moldoviske retshåndhævelsesforanstaltninger er bæredygtige med hensyn til registrering og effektiv efterforskning af menneskehandelsager og identifikation og beskyttelse af ofre.

I henhold til det nationale udvalg om menneskehandels beslutning af 15. juli 2013 vil de statslige myndigheder i september 2013 påbegynde udarbejdelsen af den nationale plan til forebyggelse og bekæmpelse af menneskehandel for den kommende tre-års-periode. Databasen om menneskehandel, der forvaltes af det permanente sekretariat, er funktionel og indsamler data fra retshåndhævende myndigheder og institutioner, som yder hjælp til ofrene.

²⁷ <http://crima-organizata.mai.gov.md/index-ro.php>

I første halvår af 2013 blev der gennemført 280 bevidstgørelseskampagner og andre aktiviteter²⁸, som vedrørte forebyggelse af menneskehandel. Loven om særlig beskyttelse af udsatte børn og børn, som er blevet adskilt fra deres forældre, blev vedtaget af parlamentet den 14. juni 2013. Loven indeholder bestemmelser om etablering af sektoropdelte samarbejds mekanismer til vurdering og støtte af udsatte børn.

Ministeriet for beskæftigelse, social beskyttelse og familieanliggender har med lov nr. 129 af 8. juni 2012 om akkreditering af leverandører af socialydelser og med forordningen om det nationale råd for akkreditering af leverandører af socialydelser (regeringsbeslutning nr. 998 af 28. december 2012) fremmet en national mekanisme til vurdering, akkreditering og overvågning af leverandører af socialydelser. Det nationale råd for akkreditering af leverandører af socialydelser blev nedsat i april 2013. Mekanismen blev introduceret i en pilotfase og hører repræsentanter for civilsamfundet og samarbejdsudviklingspartnere og skal efter planen lanceres i sin fuldt udviklede form i 2014. Oprettelsen af en national fond til bistand, beskyttelse og kompensation af ofre²⁹ blev fastlagt som en central prioritering for det fremtidige samarbejde med Europarådet.

2.3.1.4. Vurdering af anbefalingernes gennemførelse

- *Sikring af effektiv beskyttelse af vidner til menneskehandel og yderligere forbedring af beskyttelse, bistand og støtte til ofre for menneskehandel.*

Centret for bistand til og beskyttelse af ofre og potentielle ofre for menneskehandel, som har været fuldt operativt siden 2008, har fortsat sine aktiviteter. I 2013 blev fire ofre for menneskehandel omfattet af særlige beskyttelsesforanstaltninger, der blev iværksat af afdelingen for vidnebeskyttelse under GPI. Alle ofrene blev ligeledes henvist til socialbeskyttelsestjenesterne. Som følge af de effektive foranstaltninger, der er blevet iværksat, har der ikke været hændelser, som involverer ofre.

Der pågår drøftelser om minimumskvalitetsstandarder for bistand til og beskyttelse af ofre og potentielle ofre for menneskehandel, som kan blive vedtaget af regeringen i begyndelsen af 2014. I første halvdel af 2013 blev 31 mor-barn-par bistået på to barselsafsnit i anbringelsescentre i Chisinau og Balti. Disse centre henhører under Republikken Moldovas sundhedsministerium. Barselsafsnittene tilbyder logi, sundhedsydelser, uddannelse, sundhedspleje, juridisk bistand, social bistand, psykologisk bistand og bistand til (re)integration af mor-barn-par i vanskeligheder, afhængig af de individuelle behov.

2.3.1.5. Handlingsplanens benchmark – Forebyggelse og bekæmpelse af korruption

- **Gennemførelse af lovgivning om forebyggelse og bekæmpelse af korruption, sikring af det uafhængige korruptionsbekæmpelsesagenturs funktion, udarbejdelse af moralkodekser og undervisning i at undgå korruption særlig rettet mod offentlige embedsmænd, der beskæftiger sig med retshåndhævelse og retsvæsen**

Efter vedtagelsen af lov nr. 106 af 3. maj 2013 henhører det nationale korruptionsbekæmpelsescenter (NAC) nu under regeringen og ikke parlamentet. Direktøren for NAC udnævnes for en mandatperiode på fire år og afskediges af præsidenten for Republikken Moldova på forslag af premierministeren. Republikken Moldova opfordres til at afholde åbne udvælgelsesprøver med objektive resultatkræterier, der tydeligt er fastlagt i loven. Overførslen af kompetencerne fra efterforskningen af økonomisk kriminalitet til

²⁸ Det permanente sekretariat for det nationale udvalg til bekæmpelse af menneskehandel lancerede den 18. juni 2013 et websted om menneskehandel: www.antitrafic.gov.md

²⁹ Undersøgelsen "Rights, Restoration And Recovery: Compensation For Trafficked Persons in the Republic of Moldova", gennemført af en international ekspert, blev afsluttet den 5. august 2013.

indenrigsministeriet og toldvæsenet førte til konsolideringen af NAC's mandat³⁰ med hensyn til bekæmpelse af korruption og korruptionsrelaterede lovovertrædelser. NAC eller visse afdelinger i NAC skal udelukkende specialisere sig inden for efterforskning af sager, der involverer embedsmænd på et vist niveau eller beløb af en vis størrelse, for bedre at kunne håndtere korruptionssager på et højt niveau.

Den nye adfærdskodeks for det nationale korruptionsbekæmpelsescenters ansatte trådte i kraft den 30. august 2013. Vedtagelsen af denne adfærdskodeks ventes at bidrage til en mere effektiv og ansvarlig udførelse af NAC's opgaver og til en styrkelse af offentlighedens tillid til institutionen. I medfør af en ændring af 7. marts 2013 af loven om løn i den offentlige sektor, fik embedsmænd og embedsmænds kontorpersonale en lønstigning på 35% pr. 1. januar 2013. For at sikre en tilsvarende behandling fik over 1 566 embedsmænd, herunder 101 fuldmægtige, 773 anklagere, 516 dommere og 227 embedsmænds kontoransatte en lønstigning.

På nuværende tidspunkt sikrer NAC analyse af de centrale offentlige myndigheders integritetsplaner. NAC stiller fortsat sin ekspertise inden for korruptionsbekæmpelse til rådighed i forbindelse med lovforslag. I perioden januar-juli 2013 gennemgik NAC 498 lovforslag og stillede i denne forbindelse sin ekspertise inden for korruptionsbekæmpelse til rådighed. For at sikre en dybtgående specialisering af efterforskere, der efterforsker økonomiske sager er der i 2013 indtil videre gennemført seks specialiserede kurser for repræsentanter for de retshåndhævende myndigheder: det nationale korruptionsbekæmpelsescenter, indenrigsministeriet, sikkerheds- og efterretningstjenesten, den offentlige anklagemyndighed og andre relevante myndigheder.

I perioden januar-september 2013 indledte NAC's afdeling for retsforfølgning 400 straffesager, og heraf blev 126 straffesager mod 163 sagsøgte overgivet til retsforfølgning. Domstolene afsagde 118 domme. I 2013 blev ni straffesager overgivet til retsforfølgning på grund af korruption over for personer, der er eller var højtstående embedsmænd: en vicegeneralsekretær for regeringen, en vicedistriktsleder, fem borgmestre, en tidligere leder af rådet for audiovisuel koordinering og en leder af statens skatteinspektorat. Det forventes, at Republiken Moldova fremover indberetter sine resultatliste over domme og succesrate.

Den anden store korruptionsbekæmpelsesmyndighed, den nationale integritetskommission, ansætter personale i henhold til offentlige udvælgelsesprøver og udvælgelsesprocedurer. Ud af 21 stillinger i den nationale integritetskommission er otte stillinger ubesat. Alle de nødvendige arbejdsbetingelser er til stede – det nødvendige udstyr er indkøbt, og databaserne med de registrerede erklæringer er oprettet. I første halvår af 2013 behandlede kommissionen 38 klager. I fem sager blev kommissionens konklusioner stadfæstet af domstolene. I løbet af 2013 fik domstolene underretning om 328 mindre forseelser, som omhandlede manglende indgivelse af erklæringer om aktiver eller interesser inden udløbet af den lovbestemte frist. Den 6. februar 2013 blev kommissionens websted lanceret og med det en platform for kommunikation og direkte adgang til erklæringerne.

Der er sikret samarbejde mellem den nationale integritetskommission og NAC. I første halvår af 2013 fremsendte det nationale korruptionsbekæmpelsescenter 12 indberetninger om mulige overtrædelser af lovbestemmelser, som henhørte under kommissionens kompetenceområder, med henblik på en vurdering. NAC samarbejder med kommissionen om anvendelse af administrative sanktioner ved konstatering af manglende indberetning af interessekonflikt og

³⁰ NAC efterforsker kun hvidvaskning af penge, finansiering af terrorisme, korruptionshandlinger (aktiv/passiv bestikkelse, handel med indflydelse) og korruptionsrelaterede handlinger (magtmisbrug eller embedsmisbrug, overskridelse af beføjelser eller overskridelse af myndighedsbeføjelser, dokumentfalsk i forbindelse med offentlige dokumenter).

om gennemgang af materiale indsendt af kommissionen med henblik på iværksættelse af foranstaltninger til efterforskning af misforhold mellem indkomst og ejendom. Det forventes, at Republikken Moldova opretter en resultatliste vedrørende kontrol af interessekonflikter og vedrørende oplysninger om finansielle aktiver samt om de anvendte sanktioner.

Den 14. marts 2003 blev der iværksat en revision af de kategorier af personer, som nyder strafferetlig immunitet, med henblik på ændring af strafferetsplejeloven. Den offentlige anklagemyndighed udarbejdede et lovforslag om revision af immuniteter med hensyn til strafferetsplejeloven, som skal samordnes internt i agenturerne og indbyrdes mellem agenturerne. Den offentlige anklagemyndighed er i samarbejde med instituttet for strafferetlig reform i færd med at gennemføre en undersøgelse af reglerne om anklageres ansvar, herunder deres disciplinære ansvar og ophævelse af deres generelle immunitet. Den 16. oktober 2013 vedtog regeringen to nye love om korruptionsbekæmpelse. Den første omhandlede en forlængelse af forældelsesfristen for retsforfølgelse af dommere, der begår lovovertrædelser, og et forbud mod kommunikation mellem dommer og sagens parter for at sikre uvildighed. Lovforslaget indeholder ligeledes bestemmelser om skærpet ansvar i forbindelse med ulovlig berigelse, et forbud mod lange offentlige embedsperioder, bestemmelser om konfiskering af aktiver, bøder og frihedsstraf. Det andet lovforslag om aflønning af dommere omhandler lønstigninger til dommere, som får dommernes løn op på et niveau, der ligger 3-5 gange højere end gennemsnitslønnen.

2.3.1.6. Vurdering af anbefalingernes gennemførelse

- *Forebyggelse og bekæmpelse af korruption på alle niveauer og inden for alle områder.*

Se handlingsplanens benchmarks ovenfor.

- *Iværksættelse af korruptionsbekæmpelsesforanstaltninger som et prioriteret tiltag inden for alle områder samt i forbindelse med retsstatsaspekter i et bredere perspektiv. De nationale myndigheder skal have kapacitet til at bekæmpe korruption på alle niveauer, det være sig på det centrale, regionale, lokale og sektorspecifikke niveau, og skal være særlig opmærksomme på de retshåndhavende myndigheder og toldmyndighederne.*

Den interne sikkerheds- og korruptionsbekæmpelsestjeneste under indenrigsministeriet blev oprettet i marts 2013. Tjenesten er en uafhængig myndighed under indenrigsministeriet. Den iværksætter særlige efterforskningsforanstaltninger og har tilstrækkelig kapacitet til at bekæmpe og overvåge tilfælde af korruption på såvel centralt som lokalt plan. Tjenestens medarbejderstab blev forøget fra 18 til 111 stillinger i 2013. Desuden blev lovforslaget om testning af professionel integritet blandt politifolk vedtaget af regeringen og er nu forelagt parlamentet. Loven indeholder bestemmelser om fremgangsmåde, metodologi, midler og teknikker til testning af politifolks professionelle integritet, herunder metoder til identifikation, vurdering og fjernelse af sårbarheder og risici for korruption eller andre ulovlige handlinger. Der er i øjeblikket ved at blive udarbejdet en samarbejdsaftale mellem indenrigsministeriet og det nationale korruptionsbekæmpelsescenter.

Klager vedrørende korruptionssager behandles døgnet rundt af den interne sikkerheds- og korruptionsbekæmpelsestjeneste, hvilket gør det muligt for dem at gribe ind omgående og på stedet, herunder også i weekender, og dette øger effekten af forebyggelsesindsatsen og muliggør overvågning af risici. Som et eksempel på virkningen af denne politik blev der i første halvår af 2013 iværksat disciplinære foranstaltninger over for 233 af indenrigsministeriets ansatte for forskellige lovovertrædelser sammenlignet med 424 i første halvår af 2012.

2.3.1.7. Handlingsplanens benchmark – Forebyggelse af hvidvaskning af penge og finansiering af terrorisme

- **Gennemførelse af lovgivningen om og strategien for forebyggelse af hvidvaskning af penge og finansiering af terrorisme, gennemførelse af relevant lovgivning om konfiskering af forbryderes aktiver (herunder bestemmelser vedrørende grænseoverskridende aspekter)**

Den 6. juni 2013 vedtog parlamentet den nationale strategi til forebyggelse og bekæmpelse af hvidvaskning af penge og finansiering af terrorisme for 2013-2017 og den handlingsplan, der er udarbejdet med henblik på gennemførelse af denne fem-års-strategi, med det formål at udvikle en effektiv national ordning for bekæmpelse af hvidvaskning af penge og af finansiering af terrorisme. Handlingsplanen indeholder oplysninger om de foranstaltninger, der skal iværksættes, fristen, de ansvarlige myndigheder og overvågningsindikatorerne. Således agter Republikken Moldova også at overholde standarderne, for så vidt angår hvidvaskning af penge og finansiering af terrorisme, udarbejdet af Financial Action Task Force (FATF), og henstillingerne i den fjerde evalueringsrapport fra december 2012, udarbejdet af Moneyval, Ekspertudvalget om Evaluering af Foranstaltninger til Bekæmpelse af Hvidvaskning af Penge under Det Europæiske Råd.

Republikken Moldova har indberettet, at der i 2013 allerede var syv foranstaltninger i handlingsplanen, som var blevet gennemført fuldt ud, og at fire foranstaltninger var ved at blive gennemført. Republikken Moldova opfordres til at fortsætte proceduren med at gennemføre sin handlingsplan og, eftersom der i strategien og handlingsplanen stadig henvises til FATF 40+9-henstillingerne fra 2003, til at ajourføre sin lovgivning og forordninger om hvidvaskning af penge og finansiering af terrorisme, også i lyset af de reviderede henstillinger, som FATF vedtog i februar 2012. Republikken Moldova bør ved overvågningen af status endvidere tage højde for såvel kvalitative som kvantitative aspekter.

For så vidt angår de lovgivningsmæssige foranstaltninger, har Republikken Moldova bl.a. udarbejdet et lovforslag, der omhandler sanktioner som følge af overtrædelser begået af indberetningsorganerne og sanktionsbeføjelser i overensstemmelse med FATF's syttende henstilling. Disse forslag til ændring af artikel 291 i loven om mindre alvorlige overtrædelser dækker tilsyneladende enhver eventuel misligholdelse af forpligtelser i loven om hvidvaskning af penge og finansiering af terrorisme. På nuværende tidspunkt er nogle af manglerne med hensyn til sanktionsordningen for hvidvaskning af penge og finansiering af terrorisme endnu ikke afhjulpeth som følge af det begrænsede antal overtrædelser, der kan lægges til grund for sanktionerne, og som følge af den manglende klarhed over, hvilken tilsynsmyndighed der kan udøve sanktionsbeføjelserne. Republikken Moldova tilskyndes derfor til at vedtage ændringsforslagene så snart som muligt.

Med hensyn til forpligtelserne i henhold til den kommende associeringsaftale skal Republikken Moldova sikre en gradvis anvendelse af EU-bestemmelserne om kapitalens frie bevægelighed³¹, som ligeledes indebærer en liberalisering af import- og eksportoperationer med henblik på opnåelse af fremmed valuta. Dette er ensbetydende med en afskaffelse af de eksisterende grænser for ind- og udførsel af fremmed valuta.

Ifølge Republikken Moldova omfatter de gennemførelsesforanstaltninger, der er iværksat for at sikre en effektiv anvendelse af love og forordninger om hvidvaskning af penge og finansiering af terrorisme, følgende: I perioden januar-august 2013 blev der af egen drift gennemført kontrol på stedet af 235 vekselkontorer, 48 professionelle deltagere på det ikke-bankmæssige finansmarked og 7 pengeinstitutter. Hovedparten af de konstaterede

³¹ Bilag 1 til Rådets direktiv 88/361/EØF af 24. juni 1988 om gennemførelse af traktatens artikel 67.

overtrædelser omfattede delvis eller manglende gennemførelse af de institutionelle programmer til forebyggelse og bekæmpelse af hvidvaskning af penge og manglende indberetning af mistænkelige kontanttransaktioner. I 2013 forelagde kontoret for forebyggelse og hvidvaskning af penge 37 informationspunkter for retsforfølgelsesmyndighederne under korruptionsbekæmpelsesanklagerens kontor og NAC. Som følge heraf blev der indledt 20 straffesager, hvoraf 15 vedrørte hvidvaskning af penge.

2.3.1.8. Vurdering af anbefalingernes gennemførelse

- *Procedurer for konfiskering af aktiver skal aftales med de moldoviske myndigheder for at genvinde stjålen ejendom eller fortjenesten heraf og for at reducere de organiserede kriminelle gruppers finansielle styrke, så de kan optræves.*

Republikken Moldova har oplyst, at den i var i færd med at udarbejde lovforslaget om ændring og gennemførelse af straffelovens artikel 243 og artikel 106 og strafferetsplejelovens artikel 206 med henblik på forbedring af bekæmpelsesaktionerne og optimering af konfiskeringsreglerne, og at dette lovforslag vil blive forelagt parlamentet med henblik på vedtagelse inden årets udgang.

Ifølge Republikken Moldova afsagde førsteinstansdomstolene i perioden januar-juli 2013 ni domme, som indebar konfiskering af varer/fortjeneste, der har været anvendt til kriminelle formål, eller som hidrører fra kriminalitet, og har overført disse til staten. De konfiskerede varer har en samlet værdi på 1 984 047 EUR i syv tilfælde af smugling i særlig stort omfang og to tilfælde af tyveri med skærpende omstændigheder. I samme periode traf appelretten ni afgørelser, hvor den samlede værdi af de konfiskerede varer var på 688 309 MDL.

2.3.1.9. Handlingsplanens benchmark – Gennemførelse af narkotikabekæmpelsesstrategien

- **Gennemførelse af den nationale strategi for narkotikabekæmpelse og den tilhørende handlingsplan, som gør oplysninger om narkotikabeslaglæggelse og de involverede personer tilgængelige ved grænseovergangssteder, samt yderligere udvikling af samarbejdet og udvekslingen af oplysninger med relevante internationale organer på narkotikaområdet**

Efter reformen af indenrigsministeriet (se ovenfor under handlingsplanens benchmark, hovedområde 3 / emne 1) blev GPI's afdeling for narkotikabekæmpelse omorganiseret i marts 2013. Der blev samtidig oprettet regionale kontorer for narkotikabekæmpelse i landets nordlige og sydlige regioner og to ekstra enheder i afdelingen for narkotikabekæmpelse, nemlig afsnittet for bekæmpelse af ulovlig cirkulation af psykotropiske stoffer og prækursorer samt analyse- og planlægningsenheden. Antallet af ansatte i afdelingen for narkotikabekæmpelse blev forøget til 27. Uddannelsesaktiviteterne for det personale, der beskæftiger sig med narkotikabekæmpelsesaktiviteter, blev videreført i 2013, og det samme gælder for bevidstgørelsesaktiviteterne. Ministeriets budget for 2014 omfatter en bevilling på 30 mio. MDL til anskaffelse af særlige hjælpemidler til narkotikabekæmpelse.

I 2013 blev 609 narkotikarelaterede straffesager (sammenholdt med 865 i samme periode i 2012) indbragt for domstolen. Som følge af lovovertrædelser, der blev konstateret i denne periode, blev der beslaglagt 85 kg narkotika (i 2012: 171 kg), heraf 62 kg marihuana (i 2012: 78 kg), 116 795 cannabisplanter (i 2012: 136 491) og 17 971 valmueplanter (i 2012: 10 598). Faldet i antallet af narkotikarelaterede straffesager, der blev indbragt for domstolen, skyldes afkriminaliseringen af visse narkotikarelaterede lovovertrædelser og koncentrationen af politi, der fokuserer på sager, som involverer beslaglæggelse af store mængder narkotika. I løbet af 2013 blev der tilrettelagt adskillige specifikke operationer, nemlig "Opium-Poppy" (MAC) til bekæmpelse af hjemmedyrkning af marihuana og "OVIDIU" til bekæmpelse af

narkotikasmugling og smugling af narkotiske stoffer og prækursorer ved grænsen mellem Republikken Moldova og Ukraine, der var tilrettelagt af EUBAM.

Samarbejdet og informationsudvekslingen fortsatte med de relevante internationale organer, herunder EMCDDA og Europarådets Pompidou-gruppe.

Der blev fortsat udviklet partnerskaber med civilsamfundet, herunder med internationale organisationer, og ngo'er blev yderligere inddraget i narkotikabekæmpelsesaktiviteter og behandling. Den 2. juli 2013 blev der undertegnet et samarbejdsmemorandum mellem GPI, indenrigsministeriet og ngo'en "Union HIV Prevention and Harm Reduction (UOHR)". Soros Foundation i Republikken Moldova fortsatte sin finansiering af skadebegrænsende aktiviteter. Pompidou-gruppen og ngo'en "Innovative Projects in Prison" tilrettelagde et kursus for ansatte i afdelingen for narkotikabekæmpelse om behandling af og skadebegrænsning for narkotikamisbrugere i politiets varetægt.

- **Gennemførelse af relevante konventioner under FN og Europarådet samt GRECOs anbefalinger på ovennævnte områder.**

Republikken Moldova igangsatte den nationale procedure med at udfylde det generelle og tematiske spørgeskema om gennemførelsen af Lanzarotekonventionen. Dette skal forelægges Lanzarote-udvalget i januar 2014.

I 2013 har Republikken Moldova regelmæssigt underrettet GRECO om den seneste udvikling med hensyn til forebyggelse og bekæmpelse af korruption og om de væsentligste resultater af reformen af NAC. I mellemtiden har Republikken Moldova fuldt ud gennemført GRECOs anbefalinger om den anden evalueringscyklus. På GRECOs 59. plenarmøde fra den 18.-22. marts 2013 blev rapporten om Republikken Moldova inden for rammerne af GRECOs tredje evalueringrunde drøftet og vedtaget. Rapporten blev offentliggjort den 4. april 2013. GRECOs næste rapport om Republikken Moldova vil blive offentliggjort i september 2014.

Den centrale valgkommission nedsatte en arbejdsgruppe til revision og ændring af lovgivningen om støtte til politiske partier og valgkampagner for at sikre gennemførelsen af GRECOs anbefalinger. Regeringen vedtog lovforslaget den 19. juni 2013, og parlamentet vedtog loven i oktober 2013. Den nye procedure for støtte til politiske partier vil blive anvendt for året 2017.

2.3.2. *Hovedområde 3 / emne 2 – Retligt samarbejde i straffesager*

2.3.2.1. Handlingsplanens benchmarks

- **Gennemførelse af internationale konventioner vedrørende retligt samarbejde i straffesager (især Europarådets konventioner)**

De moldoviske myndigheder arbejdede videre med adskillige former for internationalt samarbejde i straffesager. Den anden tillægsprotokol til den europæiske konvention om gensidig retshjælp i straffesager, som blev undertegnet den 8. november 2001, blev ratificeret af Republikken Moldova den 8. august 2013. Med hensyn til gennemførelsen af den lovgivningsmæssige ramme, herunder Europarådets konventioner om straffesager, fortsatte begge de centrale myndigheder, dvs. den offentlige anklagemyndighed og justitsministeriet, med at behandle et stort antal sager i forhold til tredjelande, med EU-medlemsstater, men hovedsagelig med andre tredjelande.

I løbet af de første tre kvartaler af 2013 behandlede den offentlige anklagemyndighed nedenstående sager (samlet antal):

- **Udlevering:** 180 udgående anmodninger og 14 indkommende anmodninger. Kun en enkelt indkommende anmodning blev afvist, da den omhandlede en person med moldovisk statsborgerskab.
- **Retsanmodninger:** 250 udgående anmodninger og 420 indkommende anmodninger. 32 af de **indkommende** anmodninger blev afvist, hovedsagelig af proceduremæssige årsager (anmodningen blev ikke indgivet via centrale myndigheder).
- **Straffesager:** 17 udgående anmodninger om overførelse af retsforfølgningen i sager og 19 indkommende anmodninger om overtagelse af retsforfølgningen i sager.

I løbet af de første tre kvartaler af 2013 behandlede justitsministeriet nedenstående sager (samlet antal):

- **Udlevering:** 73 udgående anmodninger og 2 indkommende anmodninger.
- **Retsanmodninger:** 8 udgående anmodninger og 238 indkommende anmodninger.
- **Straffesager:** 0 udgående anmodninger om overførelse af retsforfølgningen i sager og 3 indkommende anmodninger om overtagelse af retsforfølgningen i sager.
- Som følge af sin specifikke kompetence behandlede justitsministeriet derudover 17 anmodninger om **fuldbyrdelse af afgørelser på det strafferetlige område, 9 udgående, 8 indkommende**, og 73 anmodninger om **overførelse af domfældte**.
- Ingen af denne type sager, der henhørte under justitsministeriets kompetenceområde, blev afvist.

Startende i juli 2013 for så vidt angår den offentlige anklagemyndighed, og april 2013 for så vidt angår justitsministeriet, er statistikken vedrørende det retlige samarbejde i straffesager blevet forbedret. Begge institutioner foretager månedlige indberetninger og benytter den samme fortegnelse over parametre, herunder kriterier som f.eks. den anmodende og den anmodede stat, kategori af lovovertrædelse og gennemførelsestidspunkt.

Med hensyn til uddannelse blev håndbogen for dommere og anklagere om international juridisk bistand omdelt i december 2012 til de territoriale og specialiserede anklagere, dommere og andre retshåndhævende myndigheder med henblik på at harmonisere metodologien til håndtering af anmodninger om retligt samarbejde i straffesager/gensidig juridisk bistand. Både anklagere og dommere deltog i kurser og seminarer på internationalt og nationalt plan, herunder adskillige, der var tilrettelagt af det nationale retsinstitut.

- **Dommeres og anklageres særdeles effektive retlige samarbejde med EU-medlemsstaterne i straffesager**

Republikken Moldovas myndigheder videreførte et effektivt samarbejde med de relevante myndigheder i EU-medlemsstaterne. Med hensyn til samarbejdet med medlemsstaterne fortsatte især den offentlige anklagemyndighed, men også justitsministeriet, med at behandle et væsentligt antal sager.

I perioden 2009-2013 vedrørte langt størstedelen af alle de sager, som den offentlige anklagemyndighed behandlede, Rumænien, Italien, Bulgarien, Ungarn, Tjekkiet, Tyskland, Østrig, Belgien, Polen, Slovenien og i mindre omfang Nederlandene, Frankrig, Grækenland, Spanien, Letland, Litauen, Estland og Irland.

I løbet af de første tre kvartaler af 2013 behandlede den offentlige anklagemyndighed nedenstående sager (vedrørende EU-medlemsstater):

- **Udlevering:** 6 udgående anmodninger og 1 indkommende anmodning. Ingen udleveringssager blev afvist. De EU-medlemsstater, som størstedelen af de

ovennævnte sager vedrørte, var Østrig, Bulgarien, Frankrig, Tyskland, Italien og Rumænien.

- **Retsanmodninger:** 124 udgående anmodninger og 147 indkommende anmodninger. 3 af de indkommende anmodninger blev afvist, hovedsagelig af proceduremæssige årsager (anmodningen blev ikke indgivet via de centrale myndigheder). De medlemsstater, som størstedelen af de ovennævnte sager vedrørte, var Rumænien, Tyskland, Italien, Ungarn, Østrig og Bulgarien.
- **Straffesager:** 2 udgående anmodninger om overførelse af retsforfølgningen i sager og 10 indkommende anmodninger om overtagelse af retsforfølgningen i sager. De medlemsstater, som størstedelen af de ovennævnte sager vedrørte, var Italien, Slovenien, Bulgarien og Tjekkiet.

I løbet af 2012-2013 vedrørte langt størstedelen af alle de sager, som justitsministeriet behandlede, Rumænien, Portugal, Ungarn, Bulgarien, Tjekkiet og i mindre omfang Italien, Tyskland, Polen og Grækenland.

I løbet af de første tre kvartaler af 2013 behandlede justitsministeriet nedenstående sager (vedrørende EU-medlemsstater):

- **Udlevering:** 6 udgående anmodninger og 1 indkommende anmodning. De EU-medlemsstater, som størstedelen af de ovennævnte sager vedrørte, var Italien, Polen og Irland.
- **Retsanmodninger:** 1 udgående anmodning og 140 indkommende anmodninger. De EU-medlemsstater, som størstedelen af de ovennævnte sager vedrørte, var Rumænien, Portugal og Ungarn.
- **Straffesager:** Ingen udgående anmodninger om overførelse af retsforfølgningen i sager, og ingen indkommende anmodninger om overtagelse af retsforfølgningen i sager.
- Som følge af sin specifikke kompetence behandlede justitsministeriet derudover 9 anmodninger om **fuldbyrdelse af afgørelser**. De EU-medlemsstater, som størstedelen af ovennævnte sager vedrørte, var Rumænien og Portugal. Justitsministeriet behandlede også 8 anmodninger om **overførelse af domfældte**, som vedrørte EU-medlemsstaterne Tyskland, Tjekkiet, Spanien, Rumænien, Østrig, Belgien og Italien.

• **Indgåelse af en operativ samarbejdsaftale med Eurojust**

Efter vellykkede forhandlinger fik Republikken Moldova i oktober 2013 af Eurojust forelagt teksten til det udkast til en samarbejdsaftale, som de moldoviske myndigheder efterfølgende tilsluttede sig. De næste trin i proceduren, der skal føre til undertegnelse af aftalen, skal tages af Eurojust og af Rådet i henhold til Eurojust-afgørelsen. Eurojust vil sætte aftalen på dagsordenen for Den Fælles Kontrolinstans i november 2013, og så snart der foreligger en positiv udtalelse fra Den Fælles Kontrolinstans, vil aftalen blive sat på dagsordenen for Eurojusts kollegium. Derefter vil aftalen blive forelagt Rådet med henblik på godkendelse i henhold til artikel 26a, stk. 2, i Eurojust-afgørelsen.

Det er i denne forbindelse vigtigt at nævne, at den moldoviske regering i september vedtog lovforslaget om erklæringerne vedrørende konventionen om beskyttelse af privatpersoner med hensyn til automatisk behandling af personoplysninger. Denne lov blev forelagt parlamentet med henblik på vedtagelse i november 2013 (se nedenfor: hovedområde 3 / emne 4, handlingsplanens benchmark).

2.3.2.2. Vurdering af anbefalingernes gennemførelse

- *Styrkelse af retssystemet, herunder strafferetligt samarbejde, navnlig gensidig juridisk bistand*

Strategien med hensyn til reformen af retssystemet for 2011-2016 og den tilhørende handlingsplan, der blev vedtaget i februar 2012, er ved at blive gennemført. I 2012 og 2013 blev der vedtaget omfattende lovpakker vedrørende reformen af retssystemet. I februar 2013 offentliggjorde justitsministeriet den første årsberetning om gennemførelsen af strategien³², hvoraf det fremgik, at 87 af de 157 tiltag, der skulle gennemføres inden udgangen af 2012, var blevet fuldført (56%), 49 var blevet delvist fuldført (31%), og 21 ikke var blevet fuldført (13%). En arbejdsgruppe er i øjeblikket ved at udarbejde et lovforslag, der indeholder væsentlige ændringer af loven fra 2008 om den offentlige anklagemyndighed, og dette lovforslag skal til offentlig høring i november 2013.

Fra 2013 er udgifterne til gennemførelse af handlingsplanen omfattet af den mellemlange budgetramme for 2013-2015 og for 2014-2016. Det årlige budget for 2014 for retsområdet, som omfatter alle de individuelle budgetter for interessenter, der deltager i processen, steg med 59,6% i forhold til 2013. I den økonomiske aftale mellem EU og Republikken Moldova, som blev undertegnet den 14. juni 2013, er der fastsat et økonomisk bidrag på 60 000 000 EUR, som er øremærket støtte til reform af retssystemet og er fordelt som følger: 58 200 000 EUR i budgetstøtte og 1 800 000 EUR i supplerende støtte.

2.3.3. Hovedområde 3 / emne 3 – Samarbejde om retshåndhævelse

2.3.3.1. Handlingsplanens benchmarks

- **Højt niveau for operativ og særlig efterforskningskapacitet hos de retshåndhævende myndigheder og dennes konsekvente og effektive anvendelse til bekæmpelse af grænseoverskridende kriminalitet**

Indenrigsministeriets embedsmænd, der beskæftiger sig med særlige efterforskningsaktiviteter, samarbejder fuldt ud med den offentlige anklagemyndighed på departement- og procedureniveau. Den 7. august 2013 blev der holdt et arbejds møde mellem GPI og den offentlige anklagemyndighed om de udfordringer og mangler, der er forbundet med udførelsen af særlige efterforskningsaktiviteter, og der blev udarbejdet anbefalinger. I maj 2013 holdt det nationale retsinstitut i samarbejde med den offentlige anklagemyndighed to seminarer om "særlige efterforskningsaktiviteter" og om "begrundelser og procedurer for godkendelse af særlige efterforskningsaktiviteter".

I 2013 donerede Tyskland nyt udstyr i form af digitale kameraer og en særlig udstyrspakke til brug ved efterforskning på gerningssteder. Fremtidige behov vil blive dækket over statsbudgettet og med midler fra det omfattende 2011-program for institutionsopbygning under det europæiske naboskabs- og partnerskabsinstrument (se handlingsplanens benchmark, side 14 i denne rapport). I juni 2013 blev der via Teknisk bistand og informationsudveksling (TAIEX) arrangeret en ekspertmission om lovgivning om anvendelse af DNA i efterforskningsøjemed og ved retsforfølgning, hvor østrigske eksperter i retsgenetik deltog. Som opfølgning på denne ekspertmission blev der arrangeret et studiebesøg i Østrig i september og oktober 2013 for tre medlemmer af arbejdsgruppen med henblik på tilegnelse af viden om EU's bedste praksis for anvendelse af DNA i efterforskningsøjemed og ved retsforfølgning.

³² http://justice.gov.md/public/files/RAPORT_implementare_PAI_SRSJ_eng_red.04.03.13.pdf

I løbet af 2013 har indenrigsministeriets specialiserede underafdeling, der anvender særlig efterforskningskapacitet, gennemført adskillige operationer på højt niveau med henblik på håndtering af grænseoverskridende kriminalitet. De kriminelle handlinger, som to sammensvorne tyve alias "Chinese" og "Patron", havde begået, blev dokumenteret, og de blev arresteret i henholdsvis august 2013 og september 2013 som følge af et samarbejde mellem og fælles operationer gennemført med de italienske og rumænske retshåndhævende myndigheder. De moldoviske anmodninger om udlevering er under behandling i Italien og Rumænien.

- **Særdeles effektivt samarbejde om retshåndhævelse blandt de relevante nationale organer – navnlig grænsevagtjenesten, politiet og toldvæsenet – og samarbejde med retsmyndighederne**

Den 3. juli 2013 blev der undertegnet en bilateral samarbejdsaftale mellem grænsepolitiafdelingen og det generelle politiinspektorat med henblik på et øget samarbejde om tilvejebringelse, opretholdelse og genoprettelse af den offentlige orden og sikkerhed. Med denne aftale styrkes den gensidige bistand med hensyn til opklaring og efterforskning af forbrydelser og mindre alvorlige overtrædelser inden for institutionernes kompetence, og tilrettelæggelse af fælles kontrol og operationer, som f.eks. kontrollerede leveringer. Derudover vil der blive nedsat fælles arbejdsgrupper og fælles mobile team, som får til opgave at tilrettelægge og gennemføre specifikke risikoanalyser vedrørende den offentlige orden og sikkerhed på nationalt og regionalt plan.

Det nationale råd for samordning af aktiviteter til forebyggelse og bekæmpelse af organiseret kriminalitet fastlagde på sit første møde den 4. marts 2013 følgende mål på mellemlang sigt: oprettelse af en fælles database til registrering af gruppers og kriminelle organisationers aktiviteter, oprettelse af en specialiseret national enhed til permanent overvågning af gennemførelsen af den relevante lovgivning samt forskning i former for og tendenser med hensyn til organiseret kriminalitet og fremlæggelse af løsningsforslag. Det nationale råd besluttede ligeledes, at indenrigsministeriet og undervisningsministeriet skulle igangsætte et fælles projekt om udarbejdelse af undervisningsmaterialer om de farer, risici og trusler, som organiseret kriminalitet frembyder, samt de negative konsekvenser heraf.

- **Styrkede bilaterale og multilaterale operative samarbejdsaftaler om retshåndhævelse, herunder gennem rettidig udveksling af relevante oplysninger med kompetente retshåndhævende myndigheder i EU-medlemsstater.**

Det nyligt etablerede internationale center for politisamarbejde (International Police Cooperation Centre (IPCC)) udvikler de moldoviske retshåndhævende organers samarbejde med tilsvarende organer i EU's medlemsstater, medlemsstater i SELEC, PCCSEE, GUAM og deltager i projekter inden for rammerne af enheder for internationalt samarbejde om retshåndhævelse (ILECU) i det vestlige Balkan samt ICPO-Interpol og Europol. Det anvender princippet om "én vej ind / én vej ud", hvorved der undgås dobbeltarbejde med hensyn til underretning af ansøgeren om modtagelse, undersøgelse og overførsel. I 2013 blev der via kanalerne SELEC og GUAM foretaget undersøgelse af 2 826 materialer (hvoraf 1 795 vedrørte Republikken Moldovas retshåndhævende organer, 693 vedrørte det fælles kontaktcenter (Joint Contact Centre Galati), 259 vedrørte andre medlemsstater og observatører til SELEC og 79 vedrørte GUAM-stater). Der blev behandlet 1 428

anmodninger, og der blev udvekslet 1 398 svar vedrørende de forskellige sager om grænseoverskridende kriminalitet³³.

Republikken Moldova støttede udvidelsen af ILECU's netværk til bekæmpelse af grænseoverskridende organiseret kriminalitet på det andet møde mellem ILECU's ledere, der blev holdt den 9.-12. juli 2013. Republikken Moldova deltager i det regionale projekt "Strengthening Legal Principles in South-East Europe and Good Governance", der blev iværksat af det østrigske kriminalpoliti. Republikken Moldova deltog ligeledes i operationen "Black Poseidon"³⁴, der var tilrettelagt af Interpols generalsekretariat og løb af stablen i perioden 15. maj-15. juni 2013. Dette var en langvarig operation i Østeuropa, som var målrettet grænseoverskridende organiserede kriminelle grupper, der var involveret i kriminalitet vedrørende intellektuelle ejendomsrettigheder.

- **Indgåelse af en operativ samarbejdsaftale med Europol**

En forbindelsesofficer fra Republikken Moldova, hvis opgave det var at samordne alle straffesager og efterforskning af gensidig interesse, blev udstationeret til Europol og påbegyndte sit arbejde den 23. juli 2013. Dette er et bemærkelsesværdigt fremskridt og en undtagelse, som baner vej for Republikken Moldova før indgåelsen af en operativ samarbejdsaftale. Udkastet til aftalememorandummet mellem Republikken Moldova og Europol om oprettelse af en sikker kommunikationslinje er for øjeblikket under forhandling, og det er planlagt, at Republikken Moldova skal gennemføre et studiebesøg i Europol med deltagelse af eksperter, herunder EC3.

I juli 2013 sendte Republikken Moldova sine svar vedrørende de supplerende Europol-spørgeskemaer om den lovgivningsmæssige ramme for databeskyttelse i Republikken Moldova. Den 28.-31. oktober besøgte repræsentanter fra Europols juridiske afdeling og databeskyttelseskontor de nationale kompetente myndigheder og tilsynsmyndigheden for databeskyttelse i Republikken Moldova. Den databeskyttelsesrapport, som opfylder alle de nødvendige tekniske krav, skal forelægges styrelsesrådet for Europol, der afholder sit næste møde den 3.-4. december. Derefter vil rapporten blive sendt til Den Fælles Kontrolinstans med henblik på vedtagelse. De endelige skridt mod en formalisering af den operative samarbejdsaftale følger i de kommende uger.

2.3.3.2. Vurdering af anbefalingernes gennemførelse

- *Samarbejdet mellem de moldoviske og medlemsstaternes myndigheder bør forbedres, herunder deling af oplysninger med Europol.*

Se hovedområde 3 / emne 3, handlingsplanens benchmarks. Republikken Moldova deltog i følgende aktiviteter under SELEC: Tiende møde i arbejdsgruppen om transportrelaterede lovovertrædelser (10. april 2013), Bukarest, Rumænien, tredje møde i arbejdsgruppen om miljøkriminalitet og containersikkerhed (24.-25. april 2013), Bukarest, Rumænien, arbejdsgruppen om bekæmpelse af narkotikahandel (21.-22. maj 2013), Bukarest, Rumænien, det 6. rådsmøde i SELEC (28. maj 2013), Bukarest, Rumænien, trettende møde i arbejdsgruppen om bekæmpelse af kriminalitet i form af svig og smugling (6. juni 2013), Bukarest, Rumænien, mødet i ekspertgruppen om arbejdet med analyserapporten om truslen fra organiseret kriminalitet i Sydøsteuropa for 2013 (26. juni 2013), Bukarest, Rumænien, og

³³ 587 vedrørte kontrol af personer, 91 kontrol af køretøjer, 11 narkotikahandel, 392 eftersøgning af personer, 14 verifikation af virksomheder, 18 organiserede kriminelle grupper, 143 andre typer lovovertrædelser, 16 juridisk bistand og 24 handel med narkotika og tobaksvarer.

³⁴ På Republikken Moldovas område medførte denne operation 19 interventioner (i lufthavnen, ved grænseovergangssteder, på markeder osv.), hvor krænkelser af intellektuelle rettigheder blev konstateret. De endelige resultater er endnu ikke blevet offentliggjort.

Operation "TROJAN HORSE III" om bekæmpelse af forfalskede varer og beskyttelse af intellektuelle rettigheder (11.-22. marts 2013).

- *Samarbejdet mellem de moldoviske myndigheder og deres kolleger i EU-medlemsstaterne om beskyttelse og støtte bør styrkes, herunder identifikation og videresendelse af ofre for menneskehandel og deres sikre tilbagesendelse.*

I april 2013 blev der opnået enighed om at koble centret for bekæmpelse af menneskehandel til Interpols database for bekæmpelse af menneskehandel. Med bistand fra Interpol blev der desuden etableret et samarbejde med De Forenede Arabiske Emirater om bekæmpelse af menneskehandel, som omfattede udpegning af kontaktpunkter og udnævnelse af forbindelsesofficerer.

I de første syv måneder af 2013 deltog 31 politibetjente fra centret for bekæmpelse af menneskehandel og fra regionale agenturer for bekæmpelse af menneskehandel i 10 uddannelsesseminarer med en varighed på i alt 384 timer. Personalet fik information om god praksis fra Rumænien, Østrig, Belgien og Litauen med hensyn til oprettelse og drift af informationssystemer til støtte for aktiv kriminalefterforskning.

Gennemførelsen af strategien om det nationale referencesystem (NRS) af 5. december 2012 fortsatte. De tværfaglige team, der er oprettet med henblik på samordning af NRS-operationer i lokale offentlige forvaltninger, er fuldt operative.

- *Risikovurdering og udveksling af oplysninger om alvorlig kriminalitet bør udvikles jævnligt under Europols ledelse, og det skal ske med støtte fra Interpol, hvor det er passende. Sammenlignelige oplysninger om kriminalitet bør indsamles i overensstemmelse med indikatorer defineret i fællesskab.*

Se hovedområde 3 / emne 3, handlingsplanens benchmarks.

Centret for internationalt politisamarbejde har adgang til de Interpol-databaser, som benyttes af Republikken Moldovas retshåndhævende agenturer, nemlig stjalne/bortkomne rejsedokumenter (SLTD), stjalne motorkøretøjer (SMV), databasen for internationalt eftersøgte personer, stjalne forvaltningsdokumenter (SAD) og databasen med billeder af seksuelt udnyttede børn (ICSEDB). Adgangen er begrænset og bevilges kun af generalsekretariatet.

I første halvår af 2013 behandlede NCB Interpol 14350 dokumenter: 6733 indkommende og 7617 udgående. På de territoriale underafdelingens anmodning blev 189 personer registreret som internationalt eftersøgte (125 med henblik på arrestation og udlevering, 49 personer, der skal lokaliseres, 4 efterlyste udlændinge og 11 savnede personer). Efter udsendelsen af internationale eftersøgningsanmodninger fra de kompetente myndigheder blev 40 personer arresteret og 16 personer udvist fra Interpols medlemsstater (8 fra Italien og 1 fra hvert af følgende lande: Bulgarien, Portugal, Belgien, Spanien, Albanien, Østrig, Tjekkiet og Ungarn).

- *Udveksling af bedste praksis og uddannelsen af de retshåndhævende myndigheder bør styrkes.*

Se hovedområde 3 / emne 3, handlingsplanens benchmarks.

2.3.4. Hovedområde 3 / emne 4 – Databeskyttelse

- **Gennemførelse af lovgivningen om beskyttelse af personoplysninger, sikring af den uafhængige tilsynsmyndighed for databeskyttelses effektive funktion, også gennem tildeling af de nødvendige finansielle og menneskelige ressourcer**

Republikken Moldova var meget aktiv i 2013 med hensyn til yderligere at konsolidere den lovgivningsmæssige og politiske ramme og tog i denne forbindelse ligeledes udviklingen i den europæiske forskriftsmæssige ramme i betragtning. Lovforslaget om erklæringerne vedrørende konventionen om beskyttelse af privatpersoner med hensyn til automatisk behandling af personoplysninger blev vedtaget af regeringen den 4. september 2013 og forelagt parlamentet med henblik på vedtagelse (se også ovenfor under hovedområde 3 / emne 2). Ud over handlingsplanens benchmarks vedtog parlamentet i oktober 2013 databeskyttelsesstrategien for 2013-2018 og handlingsplanen for gennemførelsen heraf. Endvidere udarbejdede centret for beskyttelse af personoplysninger (herefter "centret") retningslinjer vedrørende behandlingen af personoplysninger inden for politiområdet og i valgprocesser. Der udarbejdes for øjeblikket retningslinjer inden for det medicinske område, uddannelsesområdet og bankområdet. Lovforslaget om ændring af lov om elektronisk kommunikation er under behandling i parlamentet med henblik på vedtagelse i november.

Centret deltog fortsat aktivt inden for en række områder:

Periode	Antal høringer om lovforslag	Antal behandlede andragender	Antal bevidstgørelsestiltag	Deltagelse i retssager	Antal gennemførte kontroller	Antal straffesager eller forvaltningsretssager indledt af centret
2011	35	90	63	0	46	0
2012	41	214	85	35	82	4/6
2013 (1.1-30.6)	27	171	70	23	71	9/0

Mere specifikt angående retshåndhævende myndigheders behandling af personoplysninger udarbejdes der for øjeblikket specifikke retningslinjer. I løbet af første halvår af 2013 var der seks højesteretsafgørelser som følge af appelsager, der var blevet indledt af centret, hvori procedurerne for klassificering af oplysninger i forbindelse med de retshåndhævende myndigheders behandling af personoplysninger blev præciseret.

Centret fortsatte den aktive bevidstgørelse om databeskyttelsesproblemer, herunder i forbindelse med elektronisk kommunikation. Mere specifikt angående elektronisk kommunikation har centrets repræsentanter regelmæssigt deltaget i medieprogrammer herom og gør det fortsat. Centret bliver også hørt i forbindelse med udarbejdelsen af lovgivning, der omfatter emner, som vedrører beskyttelse af personoplysninger i elektronisk kommunikation. Desuden er alle oplysninger vedrørende bevidstgørelse tilgængelige på centrets websted.

Centret har fået bevilget tilstrækkelige finansielle ressourcer med et budget for 2013 på 2 975 300 MDL og med 21 faste stillinger, hvoraf 19 er besat. For at styrke sin logistiske kapacitet fik centrets kontrolgruppe i år tildelt transportmidler og teknisk udstyr til dokumentation af mindre alvorlige overtrædelser og til verifikation af gennemførelsen af kravene til sikkerhed for personoplysninger under kontrolpersonalets behandling heraf i informationssystemet for personoplysninger. Der blev tilrettelagt yderligere uddannelsesaktiviteter, idet centrets personale deltog i tre TAIEX-studiebesøg til henholdsvis Sverige, hvor besøget omhandlede uddannelsesområdet og indsamling af personoplysninger vedrørende mindreårige, Tjekkiet, hvor besøget omhandlede beskyttelse af personoplysninger på trykte, visuelle og audiovisuelle medier, og Tyskland, hvor besøget omhandlede behandling af sundhedsoplysninger.

Generel vurdering af hovedområde 3

Republikken Moldova har formået at gennemføre hovedparten af reformen af indenrigsministeriet, og alle indenrigsministeriets departementer er blevet effektivt omorganiseret og har leveret resultater. Analyser af efterretninger og risikoanalyser er

omfattet af operationerne. Konfiskeringsbeføjelser anvendes i stigende grad og i vid udstrækning. Databaserne om menneskehandel er blevet forbedret, og den samfundsmæssige støtte til ofre er blevet sikret. Alle tjenestemænd, herunder især dem, der er beskæftiget med korruptionsbekæmpelse, har fået en væsentlig lønstigning, hvilket har gjort det muligt at nå personalemålsætningerne. Der mangler stadig at blive fremvist resultater for domfældelse i sager om korruption på højt niveau, og der skal udvikles en mere uafhængig procedure for udvælgelse af chefen for NAC. Det gnidningsløse retlige samarbejde med medlemsstaterne i straffesager er fortsat, og metoderne til indsamling af statistikker er blevet harmoniseret. Eurojust tager i øjeblikket et yderligere skridt i retning af undertegnelsen/indgåelsen af samarbejdsaftalen med henblik på forelæggelse af aftalen for Rådet inden udgangen af 2013. Det internationale politisamarbejde har resulteret i vellykkede efterforskningstiltag og -operationer, og der er blevet skabt et solidt grundlag for en udvidelse af samarbejdet med Ukraine. Den operative samarbejdsaftale med Europol vil blive færdiggjort i de kommende måneder. Databeskyttelsescentret har udvidet sine beføjelser og har opfyldt sin maksimumkapacitet med hensyn til opgaver, hvorved myndighederne løbende bliver uddannet.

Ud over handlingsplanens benchmarks for hovedområde 3 bør det bemærkes, at Republikken Moldova har taget yderligere skridt med hensyn til reformen af retssystemet og den offentlige anklagemyndighed ved ligeledes at foretage væsentlige investeringer i uddannelsen af dommere og anklagere.

Republikken Moldova har på tilfredsstillende vis gennemført de tiltag, der blev krævet i henstillingerne i den fjerde handlingsplan, og har sideløbende fortsat den praktiske gennemførelse af den relevante lovgivning. Det er Kommissionens opfattelse, at **Republikken Moldova har nået anden fase af benchmarkene under hovedområde 3.**

2.4. Hovedområde 4: Eksterne forbindelser og grundlæggende rettigheder

2.4.1. Handlingsplanens benchmarks

- **Sikring af, at den frie bevægelighed i Moldova for moldoviske statsborgere, udlændinge med lovligt ophold og statsløse personer ikke begrænses af uberettigede hindringer, herunder diskriminerende foranstaltninger på grund af f.eks. køn, race, farve, etnisk eller social oprindelse, genetiske træk, sundhedstilstand (herunder hiv/aids), sprog, religion eller tro, politisk overbevisning eller andre overbevisninger, medlemskab af en national minoritet, fødsel, handicap, alder eller seksuel orientering**

Begrænsningen af den frie bevægelighed inden for Moldova for moldoviske statsborgere, udlændinge med lovligt ophold og statsløse personer vedrørte deres registrerings-/afregistreringsprocedure. Kontoret for migration og asyl (BMA) tog skridtet videre for at fjerne disse begrænsninger ved at åbne seks territoriale kontorer langs den administrative grænselinje til den transnestriske region og muliggjorde derved en lettere og mere ensartet registrering af udlændinge, der rejser ind i landet gennem det centrale afsnit af landets fælles grænse med Ukraine.

De ændringer, der blev indført i 2012 til loven om hiv, og som navnlig havde til formål at sikre indvandreres, flygtninges og asylansøgers rettigheder, bliver fortsat gennemført ved at udvide risikoforebyggelsen og de frivillige testprogrammer for sårbare grupper, ved at styrke lægetilsynet med personer med hiv/aids (på otte regionale kontorer, herunder i den transnestriske region, og i fængsler), og ved at øge antallet af lægecentre, der kan give antiretroviral behandling (1185 patienter behandles gratis på disse centre, herunder i den

transnestriske region). Desuden blev loven om mindre alvorlige overtrædelser ændret den 10. oktober 2013, hvorved kravet om sanktioner over for udlændinge, der afviste at lade sig teste for hiv/aids, blev fjernet.

- **Fuld reel adgang til rejse- og identitetspapirer for alle moldoviske statsborgere, herunder kvinder, børn, personer med handicap, personer tilhørende minoritetsgrupper og andre sårbare grupper**

Der bliver fortsat indført specifikke foranstaltninger med henblik på at lette udstedelsen af rejsedokumenter og id-kort til unge og socialt sårbare grupper. I henhold til regeringens dekret af 18. februar 2013 kan moldoviske statsborgere ansøge om rejsedokumenter og id-kort hos enhver territorial underafdeling af CSIR Registru, uanset deres bopælssted, og der er tilvejebragt alternative muligheder for personer med handicap (mobile dokumentationskontorer og levering i hjemmet). Samtidig er Registrus testlaboratorium blevet ISO 17025-certificeret og er blevet operativ med hensyn til testning af råmaterialer, slutmaterialer og -produkter samt ansigtsgenkendelse. Der blev gennemført 99 test i 2013 med henblik på produkttestning eller ansigtsgenkendelse.

For så vidt angår etniske minoriteter, bliver de foranstaltninger, der er indført til gennemførelse af myndighedernes integrationspolitik for et multietnisk moldovisk samfund, aktivt anvendt af målgrupperne (i de første otte måneder af 2013 var ca. 25 % af alle de rejsedokumenter og id-kort, der blev udstedt, til etniske minoriteter). Moldoviske statsborgere, der er bosiddende i den transnestriske region, ansøger fortsat om moldoviske rejsedokumenter og id-kort i henhold til de særlige identifikationsprocedurer, der er fastlagt i regeringens beslutning nr. 525 af 11. juli 2013 om gennemførelse af ændringer til lov om statsborgerskab af 2. juni 2000. Ved udgangen af juli 2013 var der blevet udstedt 239 758 pas til disse borgere. Endvidere blev der arrangeret bilaterale møder med de relevante faktiske myndigheder i "Transnestrien" for at fremskynde spørgsmålet om et fælles nationalt identifikationsnummer til anvendelse på fødselsattester udstedt af de faktiske myndigheder.

- **Effektiv gennemførelse af lovgivning og politikker om bekæmpelse af diskrimination, gennemførelse af relevante instrumenter fra FN og Europarådet**

Loven om sikring af ligestilling af 25. maj 2012 udgør sammen med gennemførelsesretsakter, hjørnestenen i lovgivningen om bekæmpelse af diskrimination. De moldoviske myndigheder forpligtede sig til at gennemføre loven, hvilket de bekræftede på ny i dialogen mellem EU og Republikken Moldova om menneskerettigheder, som blev afholdt den 16. april 2013. Uddannelsesprogrammerne for dommere, advokater, retshåndhævelsespersoner og offentligheden gennemføres hurtigere end planlagt. Ligestillingsrådet blev med nogen forsinkelse nedsat i juni 2013, og formanden blev valgt den 23. juli. Den 31. juli 2013 blev der bevilget et budget på 1,8 mio. MDL (112 000 EUR) for den periode, der løber indtil årets udgang. Der er indtil videre blevet øremærket 3,3 mio. MDL for perioden 2014-2016, og dette beløb anses for at stå i rimeligt forhold til de aktiviteter, der er fastlagt i den strategiske plan for 2014-2016, som Rådets medlemmer har udarbejdet med bistand fra Europarådet. Ligestillingsrådet har aktivt samarbejdet om etableringen af en administration, har udarbejdet sin interne ledelsesdokumentation (ligeledes bistået af Europarådet), har påbegyndt udviklingen af et netværk af internationale kontakter og har igangsat en omfattende revision af lovgivning på området for menneskerettigheder og bekæmpelse af diskrimination.

Samtidig afværgede regeringen og parlamentet den 11. oktober 2013 et forsøg fra adskillige parlamentsmedlemmer på at udfordre den ramme for bekæmpelse af diskrimination, der var baseret på fjernelsen af en henvisning til "andre forhold end ægteskabsforhold og slægtskabsforhold" i ændringerne af maj 2013 til loven om mindre alvorlige overtrædelser. Formålet med disse ændringer var angiveligt at beskytte børn og gennemføre Europarådets

konvention om beskyttelse af børn mod seksuel udnyttelse og seksuelt misbrug (Lanzarotekonventionen) ved navnlig at indføre bøder for offentlig udbredelse af information, "der har negative konsekvenser for mindreårige, og/eller som virker til fremme af prostitution, pædofili og pornografi". Regeringen vedtog instrukser med henblik på gennemførelsen af ændringerne i overensstemmelse med ligestillingsloven og principperne om bekæmpelse af diskrimination, indtil parlamentet ophævede ændringerne af loven om mindre alvorlige overtrædelser. I samme ånd anlagde ombudsmanden den 27. maj 2013 et civilt søgsmål til anfægtelse af bestemmelserne i en lov vedtaget af den selvstyrende region Gagauz-Yeri, som var i strid med principperne om ligestilling, retfærdighed og objektivitet, der er knæsat i lov om sikring af ligestilling. Den 20. juni 2013 tog domstolen i Comrat søgsmålet til følge og annullerede de relevante lovbestemmelser.

Europarådets Venedig-kommission³⁵ anbefalede, at de lokale myndigheder tiltrådte de afgørelser, som var truffet af Republikken Moldovas domstole om annullering af forbuddet om "aggressiv propaganda om homoseksualitet", og at de øvrige lokale myndigheder frivilligt trak lovforslagene tilbage³⁶, men bemærkede ikke desto mindre, at der i domstolsafgørelserne hovedsagelig blev lagt vægt på ligestillingsprincippet, mens spørgsmålet om seksuel orientering og den dertilhørende udtryksform ikke blev behandlet.

Ved lov af 21. december 2012 anerkendte Republikken Moldova FN's komité for afskaffelse af racediskriminations kompetence til at modtage individuelle meddelelser i medfør af artikel 14 i FN's konvention om afskaffelse af alle former for racediskrimination. Loven trådte i kraft den 13. maj 2013, og den 21. august 2013 afsluttede Republikken Moldova sit forberedende arbejde ved at udpege kontoret for interetniske relationer som den ansvarlige myndighed for indberetning om konventionens gennemførelse. I overensstemmelse med den nationale handlingsplan om menneskerettigheder igangsatte regeringen desuden en gennemførlighedsundersøgelse med henblik på ratificering af protokol nr. 12 til konventionen til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder (ETS nr. 177). Regeringen iværksatte også vidtrækkende foranstaltninger til gennemførelse af loven om social inklusion af personer med handicap af 30. marts 2012, navnlig gennem den nyligt oprettede sociale tjeneste "personlig assistance" (430 personlige assistenter, herunder 179, der er finansieret fuldstændigt over det centrale budget).

- **Effektiv gennemførelse af foranstaltningerne i den nationale handlingsplan om menneskerettigheder til bekæmpelse af diskrimination (herunder allokering af passende ressourcer); generelle bevidstgørelseskampagner om racisme, fremmedhad, antisemitisme og andre former for diskrimination; styrkelse af organer med ansvar for politikken for bekæmpelse af diskrimination og bekæmpelse af racisme, fremmedhad og antisemitisme**

Den reviderede handlingsplan om menneskerettigheder 2011-2014 bliver fortsat gennemført under tilsyn af en permanent menneskerettighedskommission på tværs af agenturerne med teknisk bistand fra justitsministeriet. Den enkelte centrale og regionale myndighed har udarbejdet og gennemfører sin egen handlingsplan for gennemførelsen af den nationale handlingsplan om menneskerettigheder. I september 2013 besluttede den permanente kommission at øge synligheden af og støtten til sine foranstaltninger ved at åbne op for deltagelse af Europarådet, FN, EU, Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE) og nationale og internationale ngo'er. Desuden er anbefalingerne i den særlige ordførers landerapport om religions- og trosfrihed blevet gennemført. Bestræbelserne er også intensiveret, for så vidt angår gennemførelsen af handlingsplanen om støtte til romaer 2011-

³⁵ Der henvises til Europarådets Venedig-kommission fra juni 2013.

³⁶ Se også COM(2013) 459 final, s. 37.

2015, som blev revideret på forslag af internationale organisationer, ved navnlig at tilrettelægge regelmæssige uddannelsessessioner i regionerne, at holde de lokale myndigheder, distriktpolitiet og distriktslægerne i tæt kontakt med den interministerielle arbejdsgruppe om gennemførelsen af handlingsplanen, at lægge hovedvægten på uddannelsesområdet og ved at oprette et netværk bestående af 15 mæglere i romasamfundet (i henhold til budgetrammen på mellemlang sigt vil der blive bevilget yderligere 33 mæglere i romasamfundet i 2014-2015).

I strategien for reformen af retssystemet bliver reformen af ombudsmandsinstitutionen, centret for menneskerettigheder (med henblik på styrkelse af centrets uafhængighed og effektivitet) og reformen af den relaterede nationale mekanisme til forebyggelse af tortur tillagt behørig betydning. En ad hoc-arbejdsgruppe gennemførte en detaljeret undersøgelse vedrørende centrets aktiviteter, herunder en evaluering af centrets resultater, økonomiske behov og eventuelle foranstaltninger med henblik på optimering af centrets aktiviteter. På grundlag af konklusionerne i denne undersøgelse og med deltagelse af internationale partnere (f.eks. FN's lokale rådgiver om menneskerettigheder og FN's tidligere særlige ordfører om tortur) samt lokale ngo'er udarbejdede justitsministeriet lovgivning om omorganisering af centret, om udvælgelse og udpegning af ombudsperson(er) og om ombudspersonens selvstændighed med hensyn til udpegning og udvælgelse af centrets personale og beslutningstagning om centrets interne organisation og budgetposter. Regeringen vedtog lovforslaget den 4. september 2013 og forelagde det omgående for parlamentet. Dette var en bekræftelse på myndighedernes vilje til at styrke ombudsmandsinstitutionen.

Samtidig bestræbte centret sig på at forbedre sin effektivitet og øge troværdigheden med hensyn til centrets funktion. Det startede med at benytte sig af sit privilegium til at så tvivl om specifikke loves forfatningsmæssighed ved forfatningsdomstolen og til at anlægge retssager ved domstolen eller til at intervenere i retssager som *amicus curiae*, herunder i retssager om bekæmpelse af diskrimination. Det åbnede et regionalt center i Varnitsya, en moldovisk-kontrolleret forstad til Bender, i den såkaldte sikkerhedszone i den transnestriske konflikt, med henblik på håndtering af lokalbefolkningens anmodninger og forbedring af samarbejdet med den tilsvarende ombudsmandsinstitution i "Transnestrien".

2.4.2. Vurdering af anbefalingernes gennemførelse

- *Fortsat gennemførelse af handlingsplanen for menneskerettigheder 2011-2014 og fortsat inddragelse af det internationale samfund i forbindelse med behandling af spørgsmål, der vedrører mindretal.*

Myndighederne i Moldova har udvist vedvarende engagement og har fremlagt forbedrede resultater med hensyn til gennemførelse af handlingsplanen for menneskerettigheder 2011-2014, baseret på betydelige, men dog ikke optimale, budgetallokeringer. I september 2013 opfordrede den permanente menneskerettighedskommission internationale organisationer som f.eks. Europarådet, FN, EU, OSCE og internationale ngo'er til at deltage i kommissionens tilsyns- og vurderingsarbejde. Denne opfordring blev udsendt kort tid efter, at den moldoviske regering havde meddelt, at den agtede at gøre gennemførelsen af handlingsplanen mere gennemsigtig og ansvarlig.

- *Sikring af en effektiv gennemførelse af lovgivning til bekæmpelse af diskrimination i overensstemmelse med europæiske og internationale standarder, navnlig ved at udstede omfattende retningslinjer og oprette et velfungerende ligestillingsråd*

De moldoviske myndigheder, retsinstanser, civilsamfundet og befolkningen som helhed viser, at de i høj grad er bevidste om spørgsmål om diskrimination, der fortsat er et kontroversielt emne i det moldoviske samfund. Efter usikkerheden i marts-juni 2013 var den

hurtige oprettelse af ligestillingsrådet med et passende budget for det indeværende år en bekræftelse på myndighedernes vilje til fuldt ud og på bæredygtig vis at gennemføre lovgivningen fra 2012 om bekæmpelse af diskrimination.

- *Opretholdelse af den finansielle indsats for at gennemføre handlingsplanen om støtte til romaer 2011-2015 på en effektiv og ensartet måde.*

Som tidligere beskrevet er handlingsplanen om støtte til romaer 2011-2015 blevet gennemført på en ensartet måde af de moldoviske myndigheder. Forpligtelsen til at gøre mæglere i romasamfundet officielle, som de tidligere har givet udtryk for, blev underbygget af effektive budgetmæssige forpligtelser i 2013, om end med nogen forsinkelse. Der er for øjeblikket ingen tegn på, at denne forpligtelse ikke vil blive underbygget fremover. Med hensyn til dette spørgsmål og i relation til spørgsmål vedrørende menneskerettigheder i al almindelighed er samarbejde med og støtte fra det internationale samfund en vigtig faktor for at sikre en vellykket gennemførelse af de planlagte foranstaltninger.

- *Fortsættelse af det gode samarbejde med de faktiske myndigheder i Tiraspol, som vil muliggøre udveksling af oplysninger om udstedelse af dokumenter og om aspekter vedrørende retshåndhævelse*

De konstitutionelle myndigheder i Republikken Moldova udsteder id-kort til personer, der er bosiddende i Transnestrrien, på grundlag af oplysninger, der er tilvejebragt i henhold til moldovisk lovgivning, og som kontrolleres ud fra de oplysninger, som de konstitutionelle myndigheder er i besiddelse af.

Samarbejdet mellem Chisinau og Tiraspol om spørgsmål vedrørende retshåndhævelse foregår på ad hoc-basis på grundlag af en aftale fra 1994. Denne aftale kan imidlertid ikke som sådan gennemføres som led i Republikken Moldovas fremskridt, for så vidt angår spørgsmål om menneskerettigheder, da den ikke i tilstrækkeligt omfang sikrer beskyttelsen af persondata og respekten for menneskerettigheder i forhold til mistænkte, som der indledes en undersøgelse af efter anmodning fra de faktiske myndigheder i Transnestrrien. Det er nødvendigt at revidere dette format, og arbejdet med dette spørgsmål blev påbegyndt i juni 2013 på grundlag af et udkast fra OSCE's mission til Republikken Moldova.

- *Øgede bestræbelser for at løse eventuelle sikkerheds- og migrationsudfordringer og finde eventuelle løsninger til at øge kontrollen, uden at dette berører "5+2"-forhandlingsprocessen*

I marts 2013 informerede den moldoviske vicepremierminister for reintegration (Republikken Moldovas politiske repræsentant i "5+2"-mødet) i et brev til den faktiske forvaltning i Transnestrrien, de øvrige deltagere i "5+2"-processen og den fælles overvågningskommission, der blev nedsat i henhold til våbenhvileaftalen fra 1992 mellem Den Russiske Føderation og Republikken Moldova, om Republikken Moldovas intentioner om at oprette seks territoriale kontorer underlagt det moldoviske kontor for migration og asyl ved den administrative grænse linje til "Transnestrrien" med det formål at øge overvågningen af migrationsstrømme gennem det centrale afsnit af grænsen mellem Republikken Moldova og Ukraine (som ellers er underlagt ukrainsk og ikke-ankendt "transnestrisk" grænsekontrol). Disse territoriale kontorer blev oprettet i oktober 2013 efter endnu en informationskampagne målrettet dem, der er bosiddende i "Transnestrrien", deres faktiske myndigheder og deltagerne i "5+2". Disse kontorer vil registrere udenlandske statsborgere, der rejser ind eller ud af Republikken Moldovas område gennem denne region.

Udenlandske statsborgere bosiddende i "Transnestrrien" (moldoviske statsborgere uden et moldovisk pas), som er villige til at rejse ud af eller ind i Republikken Moldova gennem det Chisinau-kontrollerede område, vil blive fritaget for den obligatoriske registrering hos

migrationsmyndigheden, når den nødvendige lovramme foreligger. Denne mekanisme har ingen indvirkning på udlændinges bevægelighed inden for de internationalt anerkendte grænser for Republikken Moldova. Samtidig indførte det moldoviske grænsepoliti mobile kontrolenheder med henblik på gennemførelse af kontrol i anden linje på Chisinau-kontrollerede områder. Moldovas politi har tilladelse til at gennemføre denne form for kontrol i den såkaldte sikkerhedszone langs den administrative grænselinje.

Republikken Moldova har således forbedret sin allerede generelt inklusive politik med hensyn til sine borgere, der er bosiddende i "Transnestrien", og som desuden får mulighed for gratis at få moldovisk statsborgerskab på frivillig basis (eller gratis udstedelse af id-kort ved første fremvisning af dokumentation). I lyset af Republikken Moldovas manglende anerkendelse af dokumenter vedrørende transnestriske civilstand anvender ministeriet for informationsteknologi og kommunikation specifikke foranstaltninger til at bekræfte ansøgerens statsborgerskab i overensstemmelse med ændringerne af loven om statsborgerskab fra 2004 og regeringsbeslutning nr. 959 af 9. september 2005, nr. 337 af 10. maj 2011 og nr. 525 af 11. juli 2013. Drøftelserne med Tiraspol om politisamarbejde fortsatte, for så vidt angår gennemførelse af en mekanisme til at udveksle oplysninger og til at tillade fornyet registrering i Republikken Moldova af dokumenter udstedt af Transnestrien faktiske myndigheder. En anden mærkbar forbedring, der bliver drøftet, er indførelsen af elementer af landsdækkende identifikation (et antal genereret af det moldoviske civilstandsregister) i civilstandsdokumenter udstedt af de faktiske myndigheder i Transnestrien, da dette ville forenkle ansøgningsprocessen for personer, der er bosiddende i Transnestrien, og som ansøger om moldoviske id-kort.

Republikken Moldova har endvidere ført forhandlinger med Ukraine om udveksling af oplysninger om udlændinges krydsning af grænser, når disse rejser ind i "Transnestrien" fra Ukraine, og om at Republikken Moldova agter at udvide sin praksis med fælles kontroller og patruljeringer med ukrainske grænsevagter i det centrale afsnit af grænsen mellem Republikken Moldova og Ukraine. Denne praksis begyndte i 2012 i det nordlige grænseafsnit ved det fællesforvaltede grænseovergangssted Rososhany-Briceni og er ved at blive udvidet til grænseovergangsstedet i Palanca/Mayaki ved den sydlige grænse.

Generel vurdering af hovedområde 4

Republikken Moldova har bevæget sig hen imod en effektiv gennemførelse af de omfattende lovgivningsmæssige ændringer, der blev indført i løbet af handlingsplanens første fase. De moldoviske myndigheder har ydet en betydelig indsats med hensyn til gennemførelsen af lov om sikring af ligestilling, gennemførelsen af den nationale handlingsplan om menneskerettigheder, styrkelsen af ombudsmandskontoret, oprettelsen af registreringskontorer for udlændinge, der rejser ind i landet gennem området "Transnestrien", og lettere adgang til dokumentation og registrering for borgere bosiddende i Transnestrien.

Republikken Moldova har på tilfredsstillende vis gennemført de tiltag, der blev krævet i henstillingerne i den fjerde handlingsplan, og har sideløbende fortsat den praktiske gennemførelse af den relevante lovgivning. Det er Kommissionens opfattelse, at **Republikken Moldova har nået anden fase af benchmarkene under hovedområde 4.**

3. KONKLUSIONER

Siden visumdialogen mellem EU og Republikken Moldova startede i juni 2010, og handlingsplanen for visumliberalisering blev fremlagt for de moldoviske myndigheder i januar 2011, har Kommissionen regelmæssigt informeret Europa-Parlamentet og Rådet om

Republikken Moldovas fremskridt med hensyn til opfyldelse af de benchmarks, der blev identificeret under de fire hovedområder i første og anden fase af handlingsplanen.

Kommissionen har ligeledes fortsat fulgt Republikken Moldovas fremskridt inden for områder med relevans for handlingsplanen inden for rammerne af:

- mødet blandt højtstående embedsmænd i visumdialogen mellem EU og Republikken Moldova
- det blandede visumlempelsesudvalg mellem EU og Republikken Moldova
- det blandede tilbagetagelsesudvalg mellem EU og Republikken Moldova
- det blandede underudvalg EU-Republikken Moldova nr. 3
- mødet blandt højtstående embedsmænd om mobilitetspartnerskabet mellem EU og Republikken Moldova
- dialogen mellem EU og Republikken Moldova om menneskerettigheder.

I hvert af disse udvalg og dialoger tages samarbejdet mellem EU og Republikken Moldova jævnlige op. På det seneste møde i det blandede visumlempelsesudvalg og tilbagetagelsesudvalg, som fandt sted i Bruxelles den 12. juni 2013 med deltagelse af repræsentanter for EU-medlemsstaterne, konstaterede Kommissionen, at gennemførelsen af begge aftaler generelt set var meget tilfredsstillende.

Visumdialogen mellem EU og Republikken Moldova har vist sig at være et vigtigt redskab til **fremskyndelse af vidtgående og vanskelige reformer på området for retlige og indre anliggender**, men har herudover også indflydelse på områder som f.eks. retsstat og reform af retssystemet, herunder fornuftig finansiering af politiske partier, revision af immunitet og modernisering af forvaltningen. Ud over benchmarkene i handlingsplanen tog Republikken Moldova yderligere skridt i forbindelse med reformen af retssystemet og den offentlige anklagemyndighed. Der føres tilsyn med disse områder inden for andre dialogrammer, som f.eks. samarbejdsudvalget og samarbejdsrådet, og der vil ligeledes blive ført tilsyn med disse områder i forbindelse med den kommende associeringsdagsorden.

De fremskridt, som Republikken Moldova har gjort inden for alle de områder, der er omfattet af handlingsplanens fire hovedområder, har været **konstante og effektive** i de seneste tre år. De afspejler det engagement, der er udvist, og de konstante bestræbelser, der er gjort af de skiftende moldoviske regeringer og alle statslige institutioner, som har sat gennemførelsen af handlingsplanens benchmarks øverst på den nationale dagsorden.

Det er bemærkelsesværdigt, at handlingsplanens reformer inden for adskillige centrale områder blev gennemført i første halvår af 2013 på trods af en ustabil politisk situation, der varede i adskillige måneder, hvilket tyder på et passende niveau for god regeringsførelse og en moden administration.

Ændringerne af EU's visumregler medfører en ny **mekanisme til suspension af visumfritagelsen**, som bidrager til at opretholde visumliberaliseringsprocedurens integritet og som en sidste udvej sikrer, at visumfri indrejse ikke fører til ulovligheder eller misbrug.

Republikken Moldova har bevilget passende økonomiske og menneskelige ressourcer til at sikre reformernes bæredygtighed. Der er blevet udarbejdet en national **langsigtet, flerårig plan**. EU bidrager også til denne proces. EU's årlige handlingsprogram for 2012 for Republikken Moldova omfatter en bevilling på **60 mio. EUR i form af sektorbudgetstøtte til reformer af retssystemet**, og den første udbetaling på 15 mio. EUR er planlagt til at ske i november 2013. Inden for rammerne af programmet er der ligeledes **bevilget 21 mio. EUR, som er øremærket støtte til gennemførelsen af handlingsplanen for visumliberalisering**. Reformene inden for dette område støttes ligeledes inden for rammerne af CIB-programmet for 2011-2013. Der har løbende været kørt **målrettede oplysningskampagner** for at

præcisere rettigheder og forpligtelser ved visumfri indrejse, såvel som regler, der regulerer adgangen til EU's arbejdsmarked. Der skal fortsat organiseres sådanne kampagner forud for og efter visumliberaliseringen.

Der er blevet fremlagt fire statusrapporter om gennemførelsen af handlingsplanen (september 2011, februar 2012, juni 2012 og juni 2013). I den fjerde statusrapport blev det anført, at Republikken Moldova i det store og hele overholder alle de benchmarks, der er fastsat i de fire hovedområder i handlingsplanen, og det blev fastlagt, hvilke foranstaltninger der, hvis de blev iværksat, ville resultere i, at Republikken Moldova ville være ved vejs ende med hensyn til gennemførelsen af alle benchmarks i anden fase af handlingsplanen.

Ifølge Kommissionen har Republikken Moldova siden da gjort de nødvendige fremskridt for at sikre en praktisk og bæredygtig gennemførelse af de resterende reformer. **Alle de foranstaltninger**, der blev krævet i den fjerde statusrapport om handlingsplanen, **er blevet iværksat**. Den lovgivningsmæssige og politiske ramme såvel som de institutionelle og organisationsmæssige principper samt gennemførelsen af procedurerne inden for alle fire hovedområder er i overensstemmelse med europæiske og internationale standarder.

På baggrund af denne vurdering og i lyset af resultatet af den løbende overvågning og rapportering, der er blevet foretaget siden indledningen af visumdialogen mellem EU og Republikken Moldova i juni 2010, **vurderer Kommissionen, at Republikken Moldova overholder alle de benchmarks, der er fastsat i de fire hovedområder i anden fase af handlingsplanen**. Under hensyntagen til de overordnede forbindelser mellem EU og Republikken Moldova vil Kommissionen derfor overveje at fremlægge et forslag til retsakt om ændring af forordning (EF) nr. 539/2001 i overensstemmelse med den metodologi, der er fastlagt i handlingsplanen, umiddelbart efter topmødet i det østlige partnerskab i Vilnius.

Kommissionen vil fortsat **aktivt overvåge** Republikken Moldovas løbende gennemførelse af alle benchmarks under de fire hovedområder i handlingsplanen inden for rammerne af den nuværende partnerskabs- og samarbejdsstruktur og -dialog og, om nødvendigt, ved hjælp af ad hoc-opfølgingsmekanismer.